

Vestfold
og Telemark
revisjon

Barneverntjenesten

Forvaltningsrevisjon | Larvik kommune

2021: 3805 403

Innhold

Sammendrag	4
1. Innledning	6
1.1. Kontrollutvalgets bestilling	6
1.2. Problemstilling og revisjonskriterier.....	6
1.3. Avgrensning	7
1.4. Metode og kvalitetssikring	7
1.5. Kommunedirektørens uttalelse	7
1.6. Organisering barneverntjenesten.....	8
1.7. Bufdir og Bufetat	10
2. Godkjenning av fosterhjem	11
2.1. Fosterforeldrenes egnethet - data	11
2.2. Fosterhjem i nettverk – data	14
2.3. Fosterhjem til barnets beste – data.....	16
2.4. Medvirkning fra barnet og biologiske foreldre – data	18
2.5. Konklusjon problemstilling 1	21
3. Oppfølging av fosterforeldre	22
3.1. Utarbeidelse av fosterhjemsavtale - data	22
3.2. Revisors vurdering – utarbeidelse av fosterhjemsavtale	23
3.3. Oppfølging av fosterhjemsavtale - data.....	23
3.4. Revisors vurdering – oppfølging av fosterhjemsavtale	25
3.5. Råd og veiledning - data.....	25
3.6. Revisors vurdering – råd og veiledning.....	28
4. Oppfølging av biologiske foreldre	29
4.1. Tilbud om veiledning og oppfølging, og formidling av kontakt med øvrige hjelpeinstanser – data.....	29
4.2. Revisors vurdering av tilbud om veiledning, oppfølging og formidling av kontakt med øvrige hjelpeinstanser	31
4.3. Samvær mellom barn og biologiske foreldre – data	31
4.4. Revisors vurdering - samvær mellom barn og biologiske foreldre	32
5. Oppfølging av barn i fosterhjem	34
5.1. Omsorgsplaner - data	34
5.2. Revisors vurdering - omsorgsplaner	35
5.3. Fosterhjemsbesøk - data	35
5.4. Revisors vurdering - fosterhjemsbesøk	37

6. Tilsyn med barn i fosterhjem.....	38
6.1. Forankring i kommunens delegasjonsreglement - data	38
6.2. Revisors vurdering – forankring i kommunens delegasjonsreglement	38
6.3. Opplæring og veiledning - data	39
6.4. Revisors vurdering – opplæring og veiledning	39
6.5. Oppnevning av tilsynsperson - data	39
6.6. Revisors vurdering – oppnevning av tilsynsperson	40
6.7. Gjennomføring av tilsynsbesøk - data	40
6.8. Revisors vurdering – gjennomføring av tilsynsbesøk	41
6.9. Konklusjon problemstilling 2.....	41
7. Anbefalinger.....	43
7.1. Anbefalinger	43
Litteratur og kildereferanser	44
Vedlegg.....	45
Vedlegg 1: Kommunedirektørens uttalelse	45
Vedlegg 2: Informasjon om fylkesmannens tilsyn barneverntjenesten – Larvik – 2020	46
Vedlegg 3: Revisjonskriterier.....	49
Vedlegg 4: Metode og kvalitetssikring.....	62

Sammendrag

I denne forvaltningsrevisjonen har vi undersøkt om barneverntjenesten gjennomfører en forsvarlig godkjenning av fosterhjem. Videre har vi undersøkt om barneverntjenesten følger opp fosterforeldre, biologiske foreldre og barn i fosterhjem på en forsvarlig måte. Følgende problemstillinger er besvart i rapporten:

- **I hvilken grad gjennomfører barneverntjenesten en forsvarlig godkjenning av fosterhjem?**

Vi konkluderer med at barneverntjenesten i stor grad gjennomfører en forsvarlig godkjenning av fosterhjem.

Barneverntjenesten har rutiner og sjekklister som skal sikre at de vurderer fosterforeldrenes egnethet, herunder innhente nødvendig dokumentasjon, som politiattest, helseerklæring og økonomiske situasjon. Barneverntjenestens rutine og sjekklister er imidlertid mangelfull knyttet til vurderinger av om andre personer som bor i fosterhjemmet, også bør fremlegge politiattest.

Vi har sett at barneverntjenesten i stor grad rekrutterer fosterhjem i barnets nettverk eller familie, og vurderer om fosterhjemmet er til barnets beste. Vi har også sett at barneverntjenestens prosesser i forbindelse med plassering av barn i fosterhjem legger opp til at barnet og biologiske foreldrene får uttale seg om valg av fosterhjem.

- **I hvilken grad følger barneverntjenesten opp fosterforeldre, biologiske foreldre og barn i fosterhjem på en forsvarlig måte?**

Vi konkluderer med at barneverntjenesten i stor grad følger opp fosterforeldre, biologiske foreldre og barn i fosterhjem på en forsvarlig måte. Vi vurderer imidlertid at det er noen områder, hvor oppfølgingen bør forbedres.

Barneverntjenesten har en rutine som skal sikre at det utarbeides fosterhjemsavtaler, og at disse skal gjennomgås årlig. Vi har imidlertid sett at det ikke alltid utarbeides fosterhjemsavtaler, og at fosterhjemsavtalene med tilleggsavtaler i mindre grad gjennomgås med fosterforeldrene årlig. Vi vurderer at kommunens nye rutine for bruk av oppfølgingskonsulent og nyansettelse av to oppfølgingskonsulenter, kan være med på å sikre at fosterhjemsavtaler utarbeides i tråd med kravene på området.

Vi vurderer at barneverntjenesten tilbyr råd og veiledning til fosterforeldre, og har merket oss at det er de fosterhjem, som har vært det i mindre enn fire år, som er mest fornøyd med denne oppfølgingen.

Ved omsorgsovertakelse har barneverntjenesten et løpende og helhetlig ansvar for oppfølgingen av barnet, herunder et ansvar for å følge utviklingen til barnet og foreldrene. Vi mener at barneverntjenesten frem til mai 2021, ikke har hatt en systematisk praksis eller rutine med å gi tilbud om veiledning, oppfølging og formidling av kontakt med øvrige hjelpeinstanser til biologiske foreldre kort tid etter omsorgsovertakelse. Innføring av ny rutine og skjema fra mai 2021 legger til rette for at barneverntjenesten bør kunne følge opp biologiske foreldre på en mer systematisk måte fremover.

Vi vurderer at barneverntjenesten har en god rutine og praksis på å utarbeide årlige samværplaner, som inneholder hyppighet, tid og sted for samværet, i tråd med vedtaket i fylkesnemnda.

Barneverntjenesten vedtar både foreløpige og permanente omsorgsplaner i tråd med regelverket. Videre vurderer vi at barneverntjenesten har en god rutine og praksis for å besøke fosterhjemmene, samt dokumentere besøkene med grundige rapporter.

Til slutt har vi sett på kommunens tilsynsordning med barn i fosterhjem. Vi vurderer at det er positivt at ansvaret for tilsyn med barn i fosterhjem i Larvik kommune, er organisert i en egen virksomhet utenfor barnverntjenesten. Barneverntjenesten sørger for at barn i fosterhjem, som de har omsorg for, får oppnevnt tilsynsperson. Virksomhet Barne- og familietjenester gjennomfører i hovedsak tilsyn med fosterbarn, som bor i kommunen, i tråd med gjeldende krav om fire tilsyn i året. Videre utarbeides det tilsynsrapporter etter besøkene.

Anbefalinger

Vi anbefaler at barneverntjenesten i kommunen

- Sørger for at rutiner/ sjekklister inneholder:
 - at det skal vurderes om politiattest fra andre personer enn fosterforeldrene skal innhentes
- sikrer at det utarbeides fosterhjemsavtaler ved alle plasseringer i fosterhjem, om mulig før innflytting i fosterhjemmet
- sikrer at fosterhjemsavtalene gjennomgås årlig, og at endringer dokumenteres
- sikrer at ny rutine og skjema for oppfølging av biologiske foreldre etter omsorgsovertakelse implementeres

1. Innledning

1.1. Kontrollutvalgets bestilling

Forvaltningsrevisjonen¹ er bestilt av kontrollutvalget i Larvik kommune i sak 40/20. Bestillingen er i samsvar med plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Justert prosjektplan ble vedtatt i kontrollutvalget i Larvik kommune i sak 12/21. Justeringen av prosjektplanen skyldes at det i oppstartsmøtet med kommunen ble kjent at Statsforvalteren i 2020 hadde hatt tilsyn på et av temaene vi opprinnelig hadde foreslått. Hovedpunktene fra tilsynet fremgår av vedlegg 2 til rapporten.

1.2. Problemstilling og revisjonskriterier

Rapporten handler om følgende problemstillinger:

- 1. I hvilken grad gjennomfører barneverntjenesten en forsvarlig godkjenning av fosterhjem?**
- 2. I hvilken grad følger barneverntjenesten opp fosterforeldre, biologiske foreldre og barn i fosterhjem på en forsvarlig måte?**

Revisjonskriteriene² i denne forvaltningsrevisjonen er hentet fra

- Lov om barneverntjenester (barnevernloven) av 17.07.1992
- Forskrift om fosterhjem av 18.12.2003 nr 1659
- Veileder «Oppfølging av foreldre med barn/ungdom plassert i fosterhjem eller på institusjon» utgitt av Barne- og likestillingsdepartementet i 2009.
- Veileder «Tilsyn med barn i fosterhjem», utgitt av Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet i 2015
- Rutinehåndbok for kommunens arbeid med fosterhjem – barne- og likestillingsdepartementet, mars 2006
- Rundskriv Nr. Q-0982 - Retningslinjer om hjelpetiltak, jf. barnevernloven § 4-4, datert 1.4.2016
- Bufdir³ sine nettsider om oppfølging av foreldre med barn i fosterhjem og barneverninstitusjon.

¹ Reglene om forvaltningsrevisjon står i kommuneloven § 23-2, første ledd bokstav c, jf. § 23-3 og § 24-2 og i forskrift om kontrollutvalg og revisjon.

² Det skal alltid etableres revisjonskriterier i forvaltningsrevisjon, jf. forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 15. Revisjonskriterier er de regler og normer som gjelder innenfor det området vi skal undersøke. Revisjonskriteriene er grunnlaget for revisors analyser, vurderinger og konklusjoner.

³ Bufdir: Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

Kriteriene framgår under hver problemstilling nedenfor, og er nærmere omtalt i vedlegg 3 til rapporten.

1.3. Avgrensning

I denne forvaltningsrevisjonen har vi sett på plasseringer i fosterhjem etter barnevernloven § 4-12 (omsorgsovertakelse) og frivillige plasseringer i fosterhjem etter barnevernloven § 4-4, 6. ledd. Oversikt og kontroll av fosterhjemssaker er avgrenset til årene 2018 - 2021.

Statistikk vedrørende omsorgsplaner, oppfølgingsbesøk (fosterhjemsbesøk) og tilsyn i fosterhjem er avgrenset til 2020.

1.4. Metode og kvalitetssikring

Denne forvaltningsrevisjonen er gjennomført av forvaltningsrevisorene Hanne Britt Nordby Sveberg og Elisabeth Nilsen, med Bente Hegg Ljøsterød som oppdragsansvarlig.

Vi har hatt oppstartsmøte med kommunalsjef Oppvekst og kvalifisering og barnevernleder, og et eget intervju med barnevernleder. Med bistand fra avdelingsleder Omsorg har vi undersøkt et utvalg fosterhjemssaker og vi har også gjennomført en spørreundersøkelse til fosterforeldre for barn som Larvik kommune har omsorg for. Videre har vi innhentet relevant informasjon, som rutiner og praksis, på barnevernområdet.

Forvaltningsrevisjonen er kvalitetssikret i samsvar med krav i standard for forvaltningsrevisjon (RSK 001). Det står mer om metode og tiltak for kvalitetssikring i vedlegg 3 til rapporten.

Det står mer om metode og tiltak for kvalitetssikring i vedlegg 4 til rapporten.

1.5. Kommunedirektørens uttalelse

Rapporten er presentert i et møte med administrasjonen i kommunen og sendt til uttalelse 23. september 2021, jf. forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 14. Kommunedirektørens uttalelse ligger i vedlegg 1.

1.6. Organisering barneverntjenesten

Barneverntjenesten er organisert som en egen virksomhet under kommunalområdet Oppvekst og kvalifisering. Virksomhetsleder/barnevernleder er tillagt administrativt ansvar, fagansvar, personal- og økonomiansvar og rapporterer til kommunalsjef for Oppvekst og kvalifisering.

Barneverntjenesten har ca 70 ansatte, organisert i syv avdelinger. Fem avdelinger jobber med saksbehandling og to avdelinger jobber med tiltak rettet mot foreldre, barn og ungdom. Hver avdeling ledes av en avdelingsleder. Avdelingsleder har personal- og økonomiansvar, og er også delegert fagansvar og myndighet etter barnevernloven. Avdelingsleder rapporterer til barnevernleder hver måned, er rådgivende til barnevernleders beslutninger og inngår i barnevernleders ledelsesteam.

Pr mai 2021 var det totalt 406 barn/unge med en aktiv sak i barneverntjenesten.⁴

Barneverntjenesten hadde følgende organisering per august 2021:

Figur 1 – organisasjonskart Barneverntjenesten – Larvik kommune

Denne forvaltningsrevisjonen omhandler i hovedsak barneverntjenestens fosterhjemsarbeid, som Omsorgsteamet er ansvar for.

Barneverntjenestens Tilstandsrapport 2020 uttaler følgende om avdeling Omsorg:

⁴ Kilde: Tilstandsrapport – Barneverntjenesten i Larvik 2020

Avdeling Omsorg består av avdelingsleder, 7 kontaktpersoner og 2 oppfølgingskonsulenter. Avdelingen forventes å forholde seg til mellom 15-18 saker pr kontaktperson.

Oppgaver:

Avdelingen har ansvar for alle plasseringer utenfor hjemmet, frivillige og under omsorg. Ansvar for oppfølging av biologiske foreldre, fosterforeldre og fosterbarn. Avdelingen fører saker for fylkesnemnda ift samvær, tilbakeføring, adopsjon. Oppfølgingskonsulent har ansvar for rekruttering og godkjenning av fosterhjem.

Oppsummering av 2020:

Det ble jobbet kreativt i 2020 med å finne løsninger på ulike treffpunkt. Som for eksempel samvær med biologiske foreldre som skulle gjennomføres til tross for Covid-19, samtidig som man måtte ivareta smittevern hensyn. Det var også fokus på at alle oppfølgingsbesøk skulle gjennomføres, og at man også her måtte være kreativ ang hvilke muligheter man hadde.

Man hadde fokus på fastsettelse av samvær og evt øke samvær, da dette har hatt stort fokus etter EMD dommene.

Det har også blitt jobbet med å finne fosterhjem i nettverket til barna. Man har jobbet med å etablere gode rutiner på bruk av familieråd og nettverksarbeid.

Avdelingen har i 2020 utvidet sitt personale med en ansatt som skal jobbe som oppfølgingskonsulent. Det er da to som skal drive med den oppgaven og utvikle denne slik at vi er bedre forberedt på reformen i 2022.

Det var i 2020 102 barn som fikk oppfølging av avdeling omsorg, av disse bodde 94 i fosterhjem, 6 i familiehjem og resten på institusjon. Alle disse barna hadde gyldige omsorgsplaner.

Dokumentasjon har også vært et tema i 2020. Noen har hatt et etterslep på dette og det har blitt jobbet med at ansatte skal være ajour ang skriving. Dette vil fortsatt være et tema i 2021, da etterslep på dokumentasjon viser seg å ha et stort utviklingspotensial.

1.7. Bufdir og Bufetat

Når den kommunale barnevernstjenesten har kommet til at et barn har behov for plassering utenfor hjemmet, skal Barne-, ungdoms- og familieetaten (Bufetat) hjelpe til med å finne det tiltaket barnevernstjenesten mener er riktig, enten dette er institusjon eller fosterhjem.⁵

Bufetat tilbyr det kommunale barnevernet differensierte og spesialiserte barnevernsinstitusjoner, fosterhjem og spesialiserte hjelpetiltak i hjemmet. Etaten skal sikre at det finnes tilstrekkelig med fosterhjem og bidra til forsvarlig kvalitet gjennom opplæring og rettleiding.

Bufdir har ansvaret for Bufetat. Bufdir, som ligger under Barne- og familiedepartementet (BFD), er et fagorgan på område barnevern, barn, ungdom og oppvekst, adopsjon, familievern, likestilling og ikke-diskriminering og vold og overgrep i nære relasjoner.

⁵ Kilde: [Organisasjon \(bufdir.no\)](https://www.bufdir.no)

2. Godkjenning av fosterhjem

I hvilken grad gjennomfører barneverntjenesten en forsvarlig godkjenning av fosterhjem?

Til denne problemstillingen har vi utledet følgende revisjonskriterier:

Barneverntjenesten skal:

- vurdere fosterforeldres egnethet, og i den forbindelse innhente politiattest, helseerklæringer og økonomisk dokumentasjon
- vurdere om noen i barnets familie eller nære nettverk kan velges som fosterhjem
- vurdere at fosterhjemmet er til barnets beste
- gi barnet, og barnets foreldre om mulig, anledning til å uttale seg om valg av fosterhjem

2.1. Fosterforeldrenes egnethet - data

Rutine og sjekkliste

Fra barneverntjenestens rutine om fosterhjems plassering, sist godkjent 7.12.2015, fremgår det at følgende prosedyre skal være fulgt før godkjenning av fosterhjemmet:

- *Gi generell informasjon om det å være fosterhjem (oppfølging, lønn, tilsyn m.m.)*
- *Innhente informasjon om fosterforeldrene og deres motiver/ forventninger i forhold til oppdraget.*
- *Oppsummere innhentet informasjon, drøfte/ utdype temaer sammen med fosterforeldrene.*
- *Vurdere ut fra kriterier for utvelgelse av fosterhjem.⁶ Foreta konklusjon med begrunnelse.*
- *Dersom fosterforeldrene ikke har gått på pridekurs, skal det skrives en sosialrapport med anbefaling om godkjenning eller ikke godkjenning.*
- *Hvis det foreligger en sosialrapport fra BU Fetat, brukes denne som utgangspunkt for samtale. Det skrives så et brev med en kort oppsummering og vurdering/ konklusjon.*

⁶ Ifølge barneverntjenesten i Larvik kommune er kriteriene satt av barne- og likestillingsdepartementet i sin tid: https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/bld/bro/2006/0007/ddd/pdfv/284440-g-1102_rutinehandbok.pdf. Ved konkret vurdering knyttet opp mot barn som de kjenner bruker de: <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2003-12-18-1659> (§3 og §4)

Barneverntjenesten har også utarbeidet en egen sjekkliste for fosterhjemsarbeid.⁷ Denne sjekklisten omhandler ulike faser i fosterhjemsarbeidet: forarbeid ved plassering/ flytting mellom fosterhjem, oppfølging etter plassering og ettervern. Sjekklisten inneholder blant annet følgende punkter;

- *Aktuelle fosterforeldre har levert helse- og politiattest, samt skatteattest.*
- *Dersom fosterforeldrene er trygdet, skal det innhentes opplysninger fra NAV trygd/ evt. utdypende opplysninger fra lege.*
- *Aktuelt fosterhjem er vurdert, det er skrevet en sosialrapport og en eventuell godkjenning.*

Barneverntjenesten har også ansvar for å vurdere om andre som bor i fosterhjemmet skal fremlegge en avgrenset politiattest. Barneverntjenesten opplyser at de alltid henter politiattest dersom hjemmeboende barn er eldre enn 18 år, men at det er få tilfeller hvor dette er aktuelt. Ettersom barneverntjenesten ikke har lov til å innhente uttømmende politiattest fra andre enn fosterforeldrene, er de avhengig av at de mottar informasjon omkring dette, og at det de blir fortalt er riktig. Barneverntjenesten gjennomfører alltid egne samtaler med hjemmeboende barn der alder og modenhet tilsier at det er fornuftig. I samtalen med barnet/ungdommen/ung voksen forsikrer barneverntjenesten at foreldrene ikke har innsynsrett i politiattesten og i samtalen. Dette gjør de bevisst for å prøve å få informasjon om forhold som ikke kommer opp på politiattesten. Dette er ikke nedfelt i rutiner, men det dokumenteres at det har vært gjennomført egne samtaler med barnet/ungdommen der det er blitt gjort.

Revisors stikkprøvekontroll

Vi har undersøkt et utvalg fosterhjemssaker i perioden 2018-2021 i saker hvor barn er plassert i fosterhjem etter barnevernloven § 4-12 (omsorgsovertakelse) og § 4-4, 6. ledd (frivillig plassering i fosterhjem). Det er de samme sakene vi har sett på for å belyse temaene i både problemstilling 1 og 2.

Tabellen på neste side oppsummerer vår stikkprøvekontroll av barneverntjenestens vurdering av fosterforeldrenes egnethet.

⁷ Dokumentnr 5322-1 Sjekkliste fosterhjemsarbeid. Sist godkjent dato 7.12.2015.

Saker	Foreligger sosialrapport/ vurdering av egnethet?	Foreligger dokumentasjon på politiattest for fosterforeldrene?	Er det vurdert å innhente avgrenset politiattest fra andre i fosterhjemmet?	Foreligger helseattest?	Foreligger skatteattest?
1	Ja	Ja	Ikke aktuelt	Ja	Ja
2	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
3	Nei	Ja	Foreligger ikke dokumentasjon	Nei	Nei
4	Ja	Ja	Foreligger ikke dokumentasjon	Ja	Ja
5	Ja	Ja	Ikke aktuelt	Vurdert i sosialrapport, men dokumentasjon manglet	Ja
6	Ja	Ja	Foreligger ikke dokumentasjon	Ja	Ja
7	Ja	Ja	Ikke aktuelt	Ja	Ja
8	Ja	Ja	Foreligger ikke dokumentasjon	Ja	Ja
9	Nei	Nei	Foreligger ikke dokumentasjon	Nei	Nei

Tabell 1 – Revisors undersøkelse – Fosterforeldrenes egnethet

Revisors vurdering – fosterforeldrenes egnethet

Etter vår vurdering har barneverntjenesten rutiner og sjekklister som skal sikre at de vurderer fosterforeldrenes egnethet, herunder innhenting av politiattester, helseerklæringer og økonomisk dokumentasjon.

Stikkprøvene vi har tatt viser at det i all hovedsak foreligger en sosialrapport, utarbeidet av barneverntjenesten, i forkant av fosterhjems plasseringen, i tråd med lovkrav og egen rutine/ sjekkliste. Fosterforeldres egnethet er vurdert på flere områder, og stikkprøvene viser at det i flertallet av sakene er samlet inn politiattest, samt helse- og skatteopplysninger. Denne dokumentasjonen foreligger imidlertid ikke i alle sakene. De to sakene hvor det var noe mangler var begge fra 2018, og den ene gjaldt en kort plassering i barnets nettverk.

Barneverntjenestens rutine og sjekkliste omhandler ikke innhenting av avgrenset politiattest fra andre i fosterhjemmet. Barneverntjenesten opplyser at de alltid innhenter politiattest dersom det hjemmeboende barn i fosterhjemmet er eldre enn 18 år, men at det er sjelden at det er hjemmeboende barn over 18 år i fosterhjemmet. Stikkprøvene viser liten grad av vurderinger rundt dette, men det kan skyldes at i de sakene vi så på var ikke dette aktuelt. Vi vurderer likevel at rutinene og sjekklisten bør suppleres på dette området, for i størst mulig grad å sikre at barnet gis beskyttelse mot overgrep eller alvorlig, skadelig innflytelse, samt bidra til at mindreårige tas hånd om av skikkede personer.

2.2. Fosterhjem i nettverk – data

Rutine og sjekkliste

I barneverntjenestens rutine «Fosterhjems plassering» framkommer følgende:

- *Kontaktperson vurderer om det finnes aktuelle fosterforeldre i barnet/ ungdommens familie eller nettverk. Alternativt skrives en skriftlig henvendelse til BUFetat med ønske om bistand til å finne egnet fosterhjem (kommunen kan også formidle og godkjenne egne fosterhjem). Dersom barneverntjenesten selv finner fosterhjem før henvendelse til BUFetat, eller underveis i prosessen, underrettes BUFetat om dette.*

Revisors stikkprøvekontroll

Tabellen på neste side oppsummerer vår stikkprøvekontroll vedrørende om det er vurdert fosterhjem i barnets nettverk/ biologiske familie.

Saker	Er fosterhjemmet i barnets nettverk/ biologiske familie? Hvis nei- er dette vurdert?
1	Ja
2	Nei. Mor ønsket ikke fosterhjem i nettverk/ biologisk familie
3	Ja
4	Ja
5	Ja
6	Ja
7	Nei Vurdert som ikke aktuelt
8	Ja
9	Ja

Tabell 2 – Revisors undersøkelse – fosterhjem i nettverk

Revisors vurdering – fosterhjem i nettverk og fosterhjem til barnets beste

Vi ser at det er nedfelt i barneverntjenestens rutiner at de skal vurdere om det finnes aktuelle fosterforeldre i barnets nettverk/ biologiske familie. Stikkprøvene vi har foretatt viser at i syv av ni saker er det vurdert fosterhjem i barnets nettverk/ biologiske familie. I de to øvrige sakene har enten biologiske foreldre ikke ønsket en slik plassering og/ eller

barneverntjenesten har vurdert at dette ikke er aktuelt. De sakene vi har undersøkt tilsier at barneverntjenesten vurderer om noen i barnets slekt eller nettverk kan velges som fosterhjem.

2.3. Fosterhjem til barnets beste – data

Rutine og sjekkliste

Vi kan ikke se at kravet til en «barnets beste-vurdering» fremgår av rutinen «Fosterhjemsplassing» eller sjekklisten. Barneverntjenestens vedtaksmaler inneholder imidlertid punkter hvor det skal dokumenteres hvordan barnets syn er vektlagt og hvordan barneverntjenesten har vurdert barnets/ ungdommens beste.

Barneverntjenesten har gitt oss informasjon om hvordan de vurderer om fosterhjemmet er til barnets beste:

Denne vurderingen gjøres under godkjenningen. Hvis en fosterfamilie er godkjent (pridet av Bufetat) gjør vi godkjenningen ut fra en godkjenning knyttet til det konkrete barnet. Da forholder vi oss til forskriften for fosterhjem. Det vil si at vi vurderer fosterforeldrenes evne til å ivareta barnets særlige omsorgsbehov: har barnet noen diagnoser som gjør at fosterforeldrene må være spesielt utrustet, eller har barnet traumer som krever særlig kunnskap/erfaring. Vi ser også på formålet med plasseringen; hva er det som er målsettingen. Hvilke forventinger har fosterhjemmet til at barnets skal bli en del av dem kontra fosterbarn som bare vil være uten å være en del av familien. Eller barn som skal tilbakeføres innen kort tid, vil fosterhjemmet klare å jobbe for dette. Når det gjelder varighet sjekker vi alltid ut stabilitet, og fremtidstanker/planer til fosterfamilien. Kan dette samsvare med fosterbarnets behov. Når det gjelder samvær, går vi som oftest ut fra hva Fylkesnemnda har beste skal være til barnets beste. I tillegg vektlegges fosterhjemmets holdninger til foreldre og familie. Er barnet i behov av fosterforeldre som tar avstand fra foreldre eller er de i behov av et fosterhjem som også rommer barnets foreldre. Dette vurderes i hvert enkelt tilfelle. Når det gjelder barnets etniske, religiøse, kulturelle og språklige bakgrunn har dette vist seg gjennom årene ofte å være vanskelig å finne en god match. Dette handler ofte om at foreldrene enten ønsker at barna skal bo i norske hjem eller at vi mangler fosterhjem med samme etniske, kulturelle og språklige bakgrunn som fosterbarnet. I disse tilfelle blir ofte barnas beste å finne gode trygge omsorgspersoner vektlagt i større grad enn etnisitet, kulturelle, religiøse og språklige hensyn. Dette kan blant annet handle om tid; at det tar for lang tid for barnet å vente på et aktuelt hjem. Barnets egenart er også et av kriteriene. Det vil si at vi vurderer om barnet rett og slett passer inn, eller kan passe inn. Det kan betyr at dersom vi har et barn som er aktivt og som liker å være i fysisk aktivitet må også fosterhjemmet være en familie som matcher dette. Og motsatt: Er barnet et stille og rolig barn som foretrekker rolige aktiviteter vil en svært aktiv familie være mismatch. Det kan også

handle om interesser og hobbyer, eller personlighetstrekk. Har barnet et høyt temperament, hvordan håndterer fosterfamilien dette. Eget temperament eller erfaringer.

Dersom det er familie som skal være fosterhjem vil også vurderingen noen ganger gjøres annerledes. Det betyr at kravene/kriteriene ikke er like "strenge" som ved fosterhjem utenfor familie og nettverk. Da gjør man en vurdering at barnets beste vil være å bo i familie til tross for enkelte "utfordringer".

Revisors stikkprøvekontroll

Vi undersøkte om det er vurdert om fosterhjemmet er til barnets beste (i form av vurderinger i sosial rapport):

Saker	Er det vurdert om fosterhjemmet er til barnets beste?
1	Ja
2	Ja
3	Nei, (Ikke i form av vurderinger i en sosialrapport.)
4	Ja
5	Ja
6	Ja
7	Ja, (sammen med Bufetat)

8	Ja
9	Nei (Mangler vurderinger - en kort plassering i fosterhjemmet)

Tabell 3 – Revisors undersøkelse – fosterhjem til barnets beste

Revisors vurdering – fosterhjem til barnets beste

Barneverntjenestens vedtaksmaler viser at det skal dokumenteres hvordan barnets syn er vektlagt og hvordan barneverntjenesten har vurdert barnets/ ungdommens beste. Vi vurderer, på bakgrunn av barneverntjenestens informasjon, at de gjør en grundig undersøkelse for å vurdere om fosterhjemmet er til barnets beste. Våre stikkprøver viser at det i syv av ni saker foreligger en sosialrapport, hvor det fremkommer vurderinger av om det aktuelle fosterhjemmet vil passe til barnets behov og være til barnets beste.

2.4. Medvirkning fra barnet og biologiske foreldre – data

Rutine og sjekkliste

Vi har ikke funnet noen konkrete punkter i rutinen eller sjekklisten som sier at barnet og biologiske foreldre skal gis anledning til å uttale seg om valg av fosterhjem. Bufdir's kartleggings skjema⁸, som barneverntjenesten må legge ved når de søker om fosterhjem utenfor nettverk, omtaler barnets og foreldre / de foresattes synspunkt og medvirkning. I kartleggingen skal blant annet barnets og foreldrenes ønsker beskrives og vurderes. Ved fosterhjem i nettverk benyttes ikke nevnte skjema, men det gjøres likevel en kartlegging sammen med foreldre/ barn. Barneverntjenesten har gitt oss informasjon om hvordan barnet og foreldre får uttale seg:

Hvordan barnet får uttale seg:

Her er det ingen fasit på hvordan man skal løse det fordi hver sak må vurderes ut i fra barnets beste. Men vi forsikrer oss alltid om at barnet skal få uttale seg på en eller annen måte. Barna får uttale seg i første omgang på et generelt grunnlag. Da gjennomføres det samtaler mellom barnet og kontaktperson og/eller oppfølgingskonsulent om hvilke tanker de har rundt det å flytte i fosterhjem, samt hva som er viktig for dem. Tema kan da være om de ønsker at det skal være andre barn i hjemmet, og de kunne tenke seg dyr, hvor hjemmet skal være; gård versus byen. Slike samtaler journalføres eller lages som referat i postjournal. I de

⁸ Skjema fra Bufdir: [vedlegg-til-henvisning-fosterhjem-del-2b-bokmal.pdf \(bufdir.no\)](#)

tilfellene barna allerede bor i beredskapshjem, kan dette være dokumenter gjennom oppfølgingsbesøk. Noen ganger gjennomfører foreldre denne samtalen med barna sine og formidler videre til barneverntjenesten. Dersom barneverntjenesten har bedt om bistand fra Bufetat gjennomfører også konsulentene i BUfetat egne samtaler med barna om dette. Referat sendes da til barneverntjenesten. For noen barn kan også en slik samtale være for vanskelig å gjennomføre, slik at de noen ganger skriver et brev. Noen gjennomfører også samtalen med de voksne de bor sammen med (beredskapshjemmet) som i samtale med barneverntjenesten formidler barnets ønsker. I de fleste saker godkjenner vi fosterhjemmet før vi presenterer hjemmet for barna. Dette er en vurdering man tar for å skåne barna. Det ville være svært uheldig for de fleste barn i vårt system å få presentert en familie som ikke skulle bli godkjent eller som trekker seg i prosessen. Men når hjemmet er godkjent får barnet informasjon om hjemmet og mulighet til å uttale seg om valget. Jo eldre barnet er jo mer vekt tillegges meningene. Og vi forsikrer også barna i samtalen om at vi ikke flytter dem dersom de ikke vil. Dette gjelder særlig ungdom. Dette betyr at fosterhjem kan bli godkjente for det enkelte barn, men ikke brukt som fosterhjem fordi barnet eller foreldre er imot. Eller i de tilfellene der vi står med to fosterhjem til ett barn. Slike vurderinger skal være dokumentert i journal. I noen tilfeller er barnet delaktig før vi starter godkjenningsprosessen. Da er dette blitt vurdert som nødvendig eller at dette barnet tåler den påkjenningen det vil være. At man vurderer at barnet har bedre av å kjenne til avslag enn å ikke vite til prosessen vi gjennomgår.

Hvordan foreldre får uttale seg:

De får mulighet til å uttale seg på generelt grunnlag og komme med tanker på hvilke hjem som vil være de beste for barnet sitt. Er det foreldre med annen kultur eller en spesiell trosretning blir dette sjekket ut om ønsker knyttet til det. Foreldre bes alltid også om å vurdere om det er noen i nettverket eller i familien som kan være fosterhjem (dersom det ikke avholdes familieråd). Dette dokumenteres i møtereftrat. I de tilfellene Bufetat er involvert inviteres også foreldrene alltid med i alle møter. Dette betyr at de har mulighet til å følge hele prosessen og være delaktig i utvelgelse av fosterhjem. Når vi har et konkret hjem, drar vi, barneverntjenesten, på besøk til fosterhjemmet og sjekker ut i et første besøk. Etter endt godkjenning får foreldrene uttale seg og treffe fosterhjemmet i hjemmet der det er aktuelt. Her får foreldrene mulighet til å uttale seg om valg av fosterhjem. Dette dokumenteres i journal eller postjournal.

I de tilfellene man bruker familie eller nettverk, er dette allerede et resultat av at foreldrene eller barna selv ønsker å bo der i fosterhjem og derav har de deltatt på en annen måte. Om det skal avholdes familieråd gjennomføres etter samtykke fra foreldre og barnet. I noen tilfeller vurderer også barneverntjenesten det som uaktuelt med familieråd.

Revisors stikkprøvekontroll

Vi undersøkte om det forelå dokumentasjon på at både barnet og biologiske foreldre hadde fått uttale seg om valg av fosterhjem:

Saker	Foreligger det dokumentasjon på at barnet har fått uttale seg om valg av fosterhjem?	Foreligger det dokumentasjon på at biologiske foreldre har fått uttale seg om valg av fosterhjem?
1	Ja	Ja
2	Nei	Ja fra mor. Far ukjent.
3	Ikke aktuelt – pga barnets alder ved plasseringen.	Ja
4	Ikke aktuelt – pga barnets alder ved plasseringen.	Ja
5	Ja	Ja, for mor. Nei, for far (fratatt foreldreansvar).
6	Ja	Ja
7	Ja	Frivillig plassering (§ 4-4, 6. ledd) som gikk forenkla i fylkesnemnda og ble da omgjort til en § 4-12 (foreldrene da uttalt seg i fylkesnemnda)
8	Ja	Ja
9	Ja	Ja, for mor, far er ikke tilstede.

Tabell 4 – Revisors undersøkelse – medvirkning fra barnet og biologiske foreldre

Tabellen viser at i de fleste sakene fant vi dokumentasjon om at både barnet og biologiske foreldre hadde synspunkter/ fått uttale seg om fosterhjemmet.

Revisors vurdering – medvirkning fra barnet og barnets biologiske foreldre

Vi har ikke funnet noen konkrete punkter i rutinen eller sjekklisten som sier at barnet og biologiske foreldre skal gis anledning til å uttale seg om valg av fosterhjem. Ved fosterhjem utenfor nettverk benyttes imidlertid et kartleggings skjema, hvor barnets og foreldrenes ønsker skal beskrives og vurderes. Ved fosterhjem i nettverk brukes ikke nevnte skjema, men det foretas likevel en kartlegging der barnet og barnets foreldre involveres. Slik barnverntjenesten beskriver barnets og biologiske foreldres involvering, vurderer vi at de får medvirke i prosessen til valg av fosterhjem.

2.5. Konklusjon problemstilling 1

I hvilken grad gjennomfører barneverntjenesten en forsvarlig godkjenning av fosterhjem?

Vi konkluderer med at barneverntjenesten i stor grad gjennomfører en forsvarlig godkjenning av fosterhjem.

Barneverntjenesten har rutiner og sjekkliste, som skal sikre at de vurderer fosterforeldrenes egnethet, herunder innhente nødvendig dokumentasjon, som politiattest, helseerklæring og økonomiske situasjon. Vår undersøkelse viser imidlertid at barneverntjenestens rutine og sjekkliste er mangelfull når det kommer til vurderinger om andre personer, som bor i fosterhjemmet, også bør fremlegge politiattest.

Vi vurderer at barneverntjenesten i stor grad har rekruttert fosterhjem i barnets nettverk eller familie og vurdert om fosterhjemmet er til barnets beste.

Når det gjelder barnets og de biologiske foreldres anledning til å uttale seg om valg av fosterhjem, vurderer vi, særlig på bakgrunn av barneverntjenestens informasjon om praksis rundt valg av fosterhjem, at både barnet og barnets biologiske foreldre blir involvert i valg av fosterhjem.

3. Oppfølging av fosterforeldre

Kapittel 3 – 6 besvarer problemstillingen:

I hvilken grad følger barneverntjenesten opp fosterforeldre, biologiske foreldre og barn i fosterhjem på en forsvarlig måte?

Revisjonskriterier:

Barneverntjenesten skal:

- inngå en fosterhjemsavtale med fosterforeldrene, om mulig før barnet flytter inn i fosterhjemmet
- gjennomgå fosterhjemsavtalen minimum en gang i året, og foreta eventuelle endringer
- gi fosterforeldrene nødvendig råd og veiledning

3.1. Utarbeidelse av fosterhjemsavtale - data

Rutiner

Kommunen har en rutine om fosterhjemsavtaler, sist godkjent 7.12.2015, hvor det står følgende:

Før innflytting skal fosterhjemsavtalen være gjennomgått med fosterforeldrene og underskrevet. Teamleder skal skrive under fra barneverntjenesten. Det skal være et møte i forkant av plassering hvor fosterhjemsavtalen med tilleggsavtalen og tillegget «fosterforeldres arbeidsrettslige stilling og deres sosiale rettigheter» er lest høyt. Eventuelt behov for å utdype punkter i avtalen skal gjøres da. Fosterforeldrene bør få avtalen med tillegg før møtet slik at de kan lese gjennom og forberede seg til møtet. Før avtalen underskrives skal eventuelle behov for økonomisk forsterkning/frikjøp være avklart.

Kommunen har også utarbeidet en *Sjekkliste fosterhjemsarbeid*, sist godkjent 7.12.2015, hvor det blant annet følger:

Ved plassering/ flytting mellom fosterhjem:

- *Fosterhjemsavtale + evt. tilleggsavtale er undertegnet.*

Barneverntjenesten har i e-post til revisor av 19. august 2021, opplyst at de nå har ansatt to oppfølgingskonsulenter som har i oppgave å rekruttere og sørge for at alt er på plass av det

formelle rundt oppfølging av fosterforeldre. Videre har de etablert ny rutine for bruk av oppfølgingskonsulent. Ifølge barneverntjenesten, blir avtaler nå signert og lagt i egen fosterhjemmappe, og de vil se på mulighetene for å lage et elektronisk arkiv for fosterhjemmene.

Revisors stikkprøvekontroll

Vår stikkprøvekontroll viste at kommunen benytter standard skjema for fosterhjemsavtale, utarbeidet av Barne- og familiedepartementet, ved utarbeidelse av fosterhjemsavtaler.

Vi undersøkte om det forelå fosterhjemsavtaler etter siste vedtak om omsorgsovertakelse eller frivillig plassering, og om disse var utarbeidet før barnet flyttet inn i fosterhjemmet.

Vi så at flere saker har startet med frivillig plassering i fosterhjem, før vedtak om omsorgsovertakelse i samme fosterhjem. I seks av ni saker forelå det fosterhjemsavtaler for siste vedtak. Tre av disse var signert av begge parter før barnet flyttet inn i fosterhjemmet, mens to var signert kort tid etter flytting. En avtale var sendt til signering i september 2018, men har ikke blitt returnert i signert stand. Det manglet fosterhjemsavtale for gjeldende plassering i fosterhjem i tre saker, hvor en av disse var en kort frivillig plassering, som nå er avsluttet.

3.2. Revisors vurdering – utarbeidelse av fosterhjemsavtale

Barneverntjenestens rutine sier at barneverntjenesten skal utarbeide en fosterhjemsavtale som skal være gjennomgått med fosterforeldrene og underskrevet før innflytting.

Vår stikkprøvekontroll viste at det i flertallet av sakene vi undersøkte var utarbeidet fosterhjemsavtaler, men at det også var plasseringer i fosterhjem - både frivillige og etter omsorgsovertakelse - hvor det ikke var utarbeidet fosterhjemsavtale for siste gjeldende plassering. Vi så også at flere fosterhjemsavtaler var signert av begge parter først etter innflytting.

Vi mener at barneverntjenesten bør sørge for at det utarbeides fosterhjemsavtaler ved alle plasseringer i fosterhjem, og sikre underskrift av begge parter før innflytting i fosterhjemmet.

3.3. Oppfølging av fosterhjemsavtale - data

Rutiner

I kommunens rutine om fosterhjemsavtaler står det at *Fosterhjemsavtaler skal gjennomgås minimum en gang i året med fosterforeldrene.*

Kommunens *Sjekkliste fosterhjemsarbeid*, nevnt over, sier ikke noe om av fosterhjemsavtalene skal gjennomgås årlig.

Revisors undersøkelser

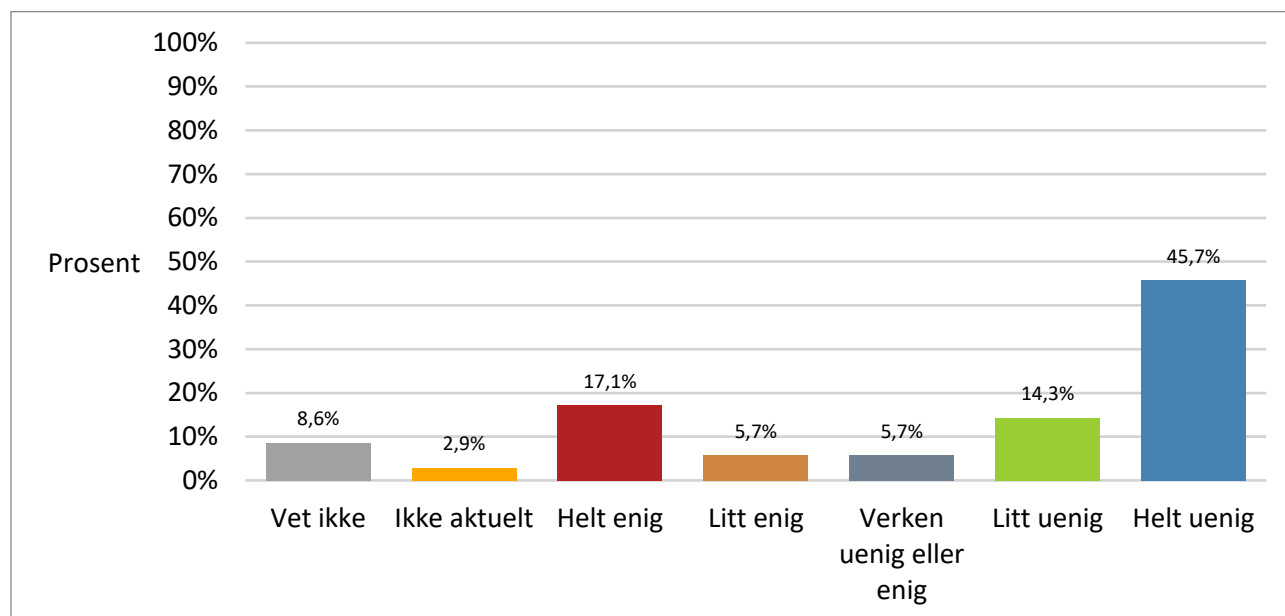
I vår stikkprøvekontroll, har vi undersøkt om fosterhjemsavtalen er gjennomgått minimum en gang i året, og om det er foretatt eventuelle endringer.

Pkt. 9 i fosterhjemsavtalen viser eventuelle vedlegg til avtalen, som fosterhjemsgodgjøring, plan for barnets omsorgssituasjon, samværsplan mm. Det er ofte disse vedleggene som det er naturlig å gjøre endringer i ifølge barneverntjenesten. I vår gjennomgang av ni saker, var det syv fosterhjemsavtaler, hvor det ikke var spor av at den var gjennomgått i løpet av det siste året. To av de syv avtalene ble signert for under et år siden.

Barneverntjenesten har opplyst at vedleggene i avtalen endres ved behov.

Vi har sendt en spørreundersøkelse til 62 fosterhjem og fikk 35 svar. Formålet med spørreundersøkelsen var å få fosterforeldrenes opplevelse av hvordan barneverntjenesten jobber med oppfølging av fosterforeldre. Vi har tatt inn resultatene fra undersøkelsen, der det passer med aktuelt tema i rapporten.

Nedenfor følger fosterforeldrenes tilbakemelding på påstanden om barneverntjenesten årlig gjennomgår fosterhjemsavtalen med dem.

Figur 2 – Svarfordeling på påstanden: Barneverntjenesten gjennomgår fosterhjemsavtalen med meg / oss årlig.

Hovedandelen av fosterforeldrene, som svarte på spørreundersøkelsen (ca 60 %), svarte at de var helt uenig/litt uenig i at barneverntjenesten gjennomgår fosterhjemsavtalen med meg/oss årlig. Ca 23 % var helt eller litt enig i påstanden.

3.4. Revisors vurdering – oppfølging av fosterhjemssavtale

Barneverntjenesten har en rutine som sier at fosterhjemssavtalen skal gjennomgås med fosterforeldrene minimum en gang i året. Kommunens sjekkliste for fosterhjemssarbeid inneholder ikke noe om dette.

Vår kontroll av utvalgte fosterhjemssaker viste at fosterhjemssavtalene i mindre grad blir gjennomgått årlig. Resultat fra spørreundersøkelsen til fosterforeldre tyder også på at barneverntjenesten i mindre grad gjennomgår fosterhjemssavtalen årlig med fosterforeldrene.

3.5. Råd og veiledning - data

Rutiner

I kommunens *Sjekkliste fosterhjemssarbeid*, er det et sjekkpunkt knyttet til veiledning, opplæring/kurs av fosterforeldre:

Ved plassering/ flytting mellom fosterhjem:

- *Melde på fosterforeldrene opplæring/kurs, dersom fosterforeldrene ikke har tatt PRIDE-kurs⁹. Melde på Trygg base kurs.*

Oppfølging etter plassering;

- *Fosterforeldre ringt ukentlig den første tiden etter plassering, mottatt veiledning (Trygg base) og tett oppfølging.*

Barneverntjenesten opplyser at de ikke har en formell rutine, utover ovennevnte, eller system på hvordan behov for opplæring og veiledning til fosterforeldre skal kartlegges og dekkes. Alle får tilbud om gruppekurs i TBO (traumebasert omsorg), som er et kurs over 8 ganger. Behov for opplæring og veiledning drøftes på oppfølgingsbesøk i fosterhjemmet, og barneverntjenesten tilrettelegger basert på dette. Noen fosterforeldre får individuell veiledning der hvor de bor, da sendes det en rapport til barneverntjenesten i Larvik kommune, som er omsorgskommunen. Barneverntjenesten mener at de har blitt flinkere på å gi oppfølging og veiledning til fosterforeldre i løpet av de siste årene.

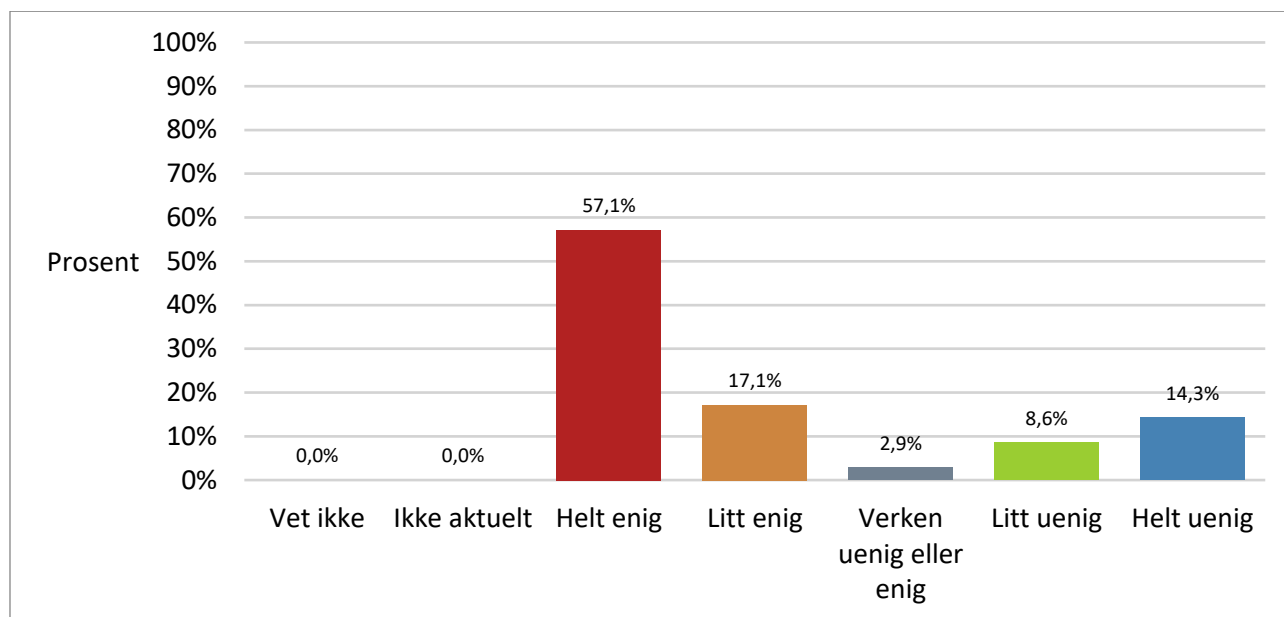
Revisors undersøkelser

Vår stikkprøvekontroll viste at fosterforeldrenes behov for opplæring og veiledning har vært drøftet på barneverntjenestens oppfølgingsbesøk i fosterhjemmet i alle sakene. Vi så at TBO-kurs og annen veiledning tilbys, og barneverntjenesten kjøper veiledning i

⁹ PRIDE-kurs er et opplæringsprogram til fosterforeldre i regi av Bufetat

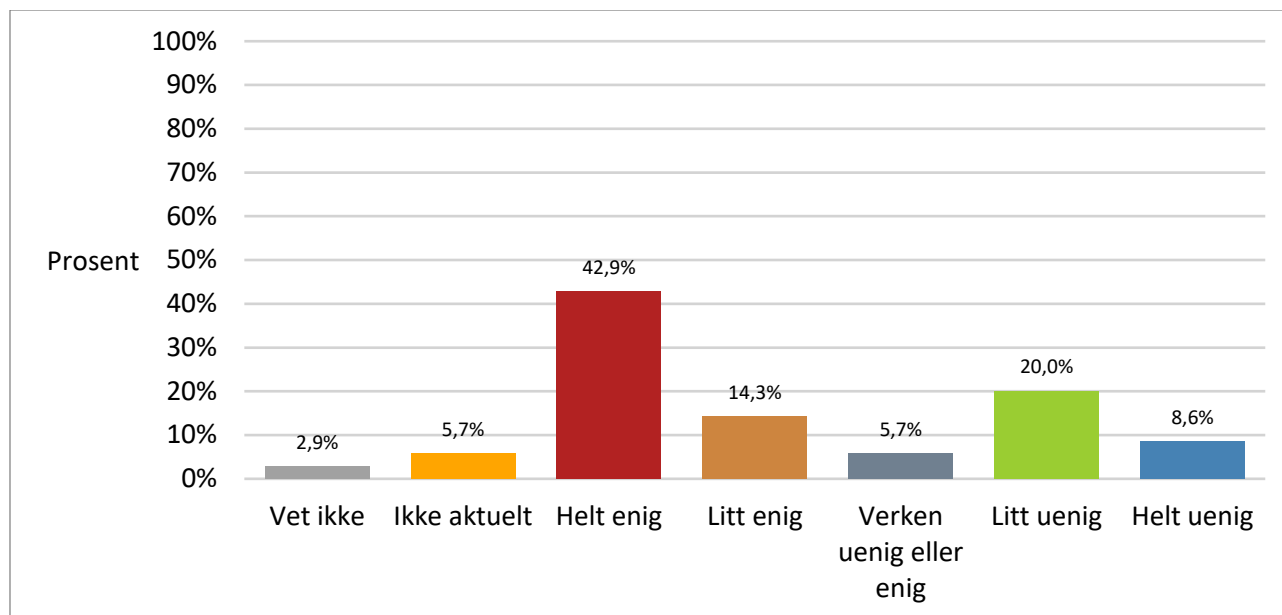
fosterhjemskommunen dersom det er mest hensiktsmessig. Fosterforeldrenes behov for opplæring og veiledning varierer fra sak til sak. Gjennomført kurs og veiledning er dokumentert i fagsystemet.

I vår spørreundersøkelse ba vi fosterforeldrene svare på tre påstander knyttet til barneverntjenestens oppfølging. Deres svar følger av de tre tabellene nedenfor.

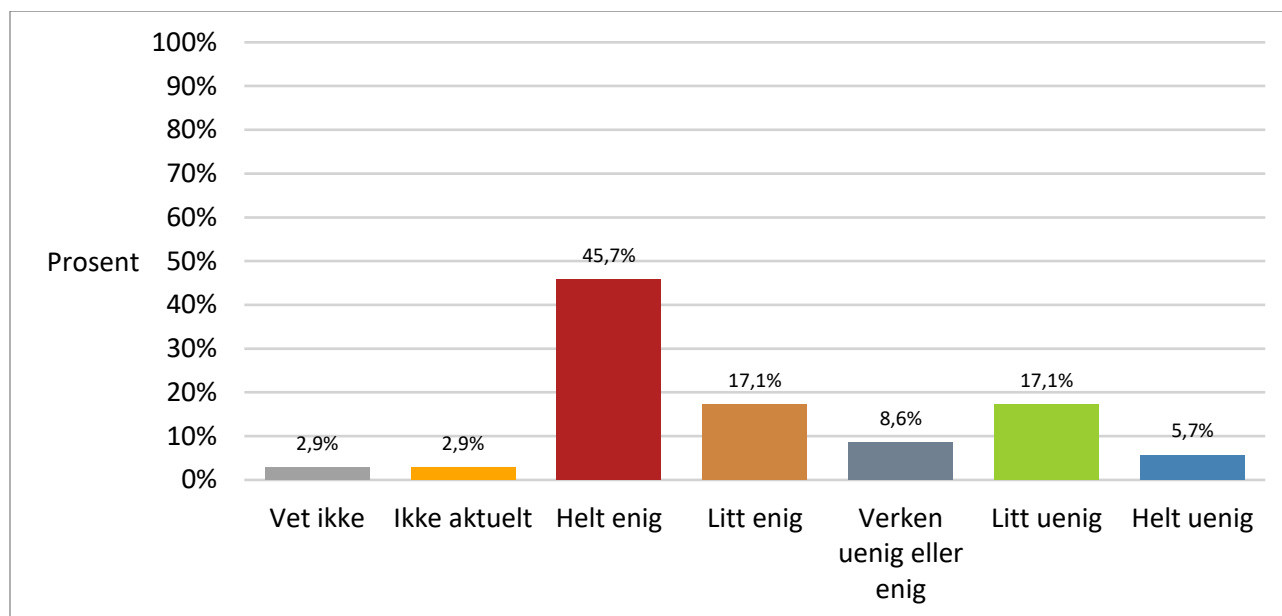
Figur 3 – svarfordeling på påstanden: Jeg/vi fikk oppfølging og veiledning den første tiden etter plasseringen av fosterbarnet

Spørreundersøkelsen til fosterforeldre viste at hovedandelen (74,2 %) av dem som svarte er helt enig eller litt enig i at de fikk oppfølging og veiledning den første tiden etter plasseringen av barnet. Vi registrerer at 23,1% ikke er enig i dette.

Figur 4 – Svarfordeling på påstanden: Mitt/ vårt behov for opplæring og veiledning blir kartlagt i fellesskap med barneverntjenesten

57,2 % svarte at de er helt enig eller litt enig i at mitt/ vårt behov for opplæring og veiledning blir kartlagt i fellesskap med barneverntjenesten. 28,8 % var litt uenig eller helt uenig i denne påstanden.

Figur 5 – svarfordeling på påstanden: Opplæring og veiledning blir gjennomført i tråd med kartlagte behov.

62,8 % svarte at de er helt enig eller litt enig i at opplæring og veiledning blir gjennomført i tråd med kartlagte behov. 22,8 % var litt uenig eller helt uenig i denne påstanden.

Ved nærmere undersøkelse av svarene i de tre ovennevnte figurene/påstandene, så vi at det er den gruppen som har vært fosterhjem i mindre enn fire år, som er mest fornøyd med barneverntjenestens råd, veiledning og oppfølging.

I spørreundersøkelsen fikk respondentene mulighet til å komme med kommentarer til barneverntjenestens oppfølging av dem som fosterhjem. Av de elleve som svarte på dette, ga syv uttrykk for at de var godt fornøyd med oppfølgingen, mens fire ga uttrykk for at de var mindre fornøyd med oppfølgingen fra barneverntjenesten.

3.6. Revisors vurdering – råd og veiledning

Barneverntjenesten har en sjekklister for fosterhjemsarbeid, med blant annet sjekkpunkter knyttet til veiledning og opplæring/ kurs, både ved plassering i fosterhjem, og i oppfølgingen etter plasseringen.

Vår gjennomgang av et utvalg fosterhjemsaker viser at opplæring, råd og veiledning drøftes og tilbys fosterforeldre. Videre så vi at det er dokumentert i barneverntjenestens fagsystem at kurs og veiledning til fosterforeldre er gjennomført.

Svarene fra spørreundersøkelse til fosterforeldre viser at godt over halvparten av de som har svart, mener at behov for opplæring og veiledning blir drøftet og gjennomført i tråd med kartlagte behov. Vi så imidlertid også at nærmere en tredjedel av de spurte var uenig i dette. Ved nærmere analyse av svarene i spørreundersøkelsen, så vi at de som har vært fosterhjem i mindre enn fire år er mest fornøyd med barneverntjenestens råd, veiledning og oppfølging. Barneverntjenesten har også gitt uttrykk for at de har hatt mer fokus på dette de siste årene. Vi mener at fosterforeldrenes behov for råd og veiledning med fordel kan systematiseres/kartlegges i større grad, for å sikre at alle fosterforeldre får nødvendig råd og veiledning.

4. Oppfølging av biologiske foreldre

Kapittel 3 – 6 besvarer problemstillingen:

I hvilken grad følger barneverntjenesten opp fosterforeldre, biologiske foreldre og barn i fosterhjem på en forsvarlig måte?

Revisjonskriterier:

Barneverntjenesten skal:

- sikre at biologiske foreldre gis tilbud om veiledning og oppfølging kort tid etter en omsorgsovertakelse
- formidle kontakt mellom biologiske foreldre og øvrige hjelpeinstanser, dersom foreldrene ønsker det
- utarbeide en samværsavtale som angir hyppighet, tid og sted for samværet

4.1. Tilbud om veiledning og oppfølging, og formidling av kontakt med øvrige hjelpeinstanser – data

Rutiner

Larvik kommune har en *Rutine for oppfølging av biologiske foreldre etter omsorgsovertakelse*, som er udatert. Rutinen viser til barnevernloven § 4-16 (Oppfølging av vedtak om omsorgsovertakelse) og inneholder blant annet følgende tiltak for oppfølging av biologiske foreldre:

- *Innkall foreldre til et samarbeidsmøte med kontaktperson (egen mal for hva møte kan inneholde) senest 1 måned etter vedtak fra nemnda.*
- *Lage en avtale med foreldre om hvordan de ønsker oppfølging av barneverntjenesten.*

Kommunen har også utarbeidet et dokument/skjema med spørsmål og informasjon til *Første samtale med foreldre etter omsorgsovertakelse og flytting*. Også dette dokumentet er udatert. Det fremgår av skjemaet at barneverntjenesten skal tilby veiledning til og oppfølging av biologiske foreldre, samt formidle kontakt med andre hjelpeinstanser, dersom foreldrene ønsker det. Ifølge barneverntjenesten er både ovennevnte rutine og skjema nye fra mai 2021, og skal gjelde for både plasseringer i fosterhjem etter barnevernloven § 4-12 (vedtak i fylkesnemnda om omsorgsovertakelse) og § 4-4, 6. ledd (frivillig plassering), så langt det passer. Barneverntjenesten har ikke hatt tilsvarende rutine eller skjema tidligere.

Ifølge barneverntjenesten hadde de, frem til mai 2021, ikke som fast praksis å invitere biologiske foreldre til et samarbeidsmøte senest en måned etter vedtak om omsorgsovertakelse i fylkesnemnda. Med de nye rutinene skal dette bli mer formalisert. Invitasjon til samarbeidsmøte kan skje skriftlig eller muntlig, avhengig av hvem man skal kontakte. Om man ringer, så skal det journalføres at det har blitt ringt. Hvis foreldrene bor sammen jobber barneverntjenesten med dem som par, men begge foreldre skal alltid bli ivaretatt. Ifølge barneverntjenesten stiller biologiske foreldre ofte på disse møtene. Ifølge barneverntjenesten, kan det være krevende arbeid, både å få kontakt med og følge opp begge biologiske foreldre etter en omsorgsovertakelse.

Barneverntjenesten opplyser at det ikke har vært noen nye saker til omsorg siden juni 2021, men ved nye saker fremover vil ny rutine og skjema følges. Barneverntjenesten opplyser også at i dag formidles kontakt mellom biologiske foreldre og andre hjelpeinstanser, dersom foreldrene ønsker det. Vil de ikke ha kontakt skal dette journalføres. Eksempel på andre hjelpeinstanser kan være instanser innen rus og psykiatri.

Revisors undersøkelse

Vår undersøkelse viste at det ikke er dokumentert at det systematisk har vært gjennomført samarbeidsmøter med biologiske foreldre kort tid etter omsorgsovertakelse. Som nevnt er både rutinen om å innkalle til et samarbeidsmøte og lage en avtale med foreldrene om hvordan de ønsker oppfølgingen, samt sjekklisten for første samtale med foreldre etter omsorgsovertakelse og flytting, helt nye fra mai 2021.

Til tross for at barneverntjenesten ikke har hatt rutine for oppfølging av biologiske foreldre etter omsorgsovertakelse, viste gjennomgangen av ni fosterhjemsmapper at det i de fleste sakene foreligger dokumentasjon på at det har vært dialog/ møter – eller forsøk på dialog – mellom barneverntjenesten og biologiske foreldre etter omsorgsovertakelse. Der det hadde vært dialog/ møter, var det varierende hvor tidlig etter omsorgsovertakelsen dette hadde skjedd.

I fem av ni mapper fant vi også dokumentasjon på at biologiske foreldre har fått veiledning fra barneverntjenesten og også fått tilbud om hjelp fra andre hjelpeinstanser, dersom det har vært ønskelig. I fire saker fant vi ikke dokumentasjon på om barneverntjenesten har tilbudt veiledning eller tilbud om kontakt med andre hjelpeinstanser.

4.2. Revisors vurdering av tilbud om veiledning, oppfølging og formidling av kontakt med øvrige hjelpeinstanser

Vi vurderer at barneverntjenesten frem til mai 2021, ikke har hatt en rutine for å gi tilbud om veiledning, oppfølging og formidling av kontakt med øvrige hjelpeinstanser til biologiske foreldre kort tid etter omsorgsovertakelse.

Til tross for at barneverntjenesten ikke har hatt rutine for oppfølging av biologiske foreldre etter omsorgsovertakelse, viste gjennomgangen av ni fosterhjemsmapper at det i de fleste sakene foreligger dokumentasjon på at det har vært dialog/ møter – eller forsøk på dialog – mellom barneverntjenesten og biologiske foreldre etter omsorgsovertakelse. Der det hadde vært dialog/ møter, var det imidlertid varierende hvor tidlig etter omsorgsovertakelsen dette hadde skjedd. I ca halvparten av sakene fant vi også dokumentasjon på at biologiske foreldre har fått veiledning fra barneverntjenesten og også fått tilbud om hjelp fra andre hjelpeinstanser, dersom det har vært ønskelig.

Det kan være et krevende arbeid for barneverntjenesten å følge opp biologiske foreldre etter en omsorgsovertakelse. Vi mener derfor det er viktig å ha klare føringer på hvordan barneverntjenesten skal veilede og følge opp. Vi ser positivt på innføringen av kommunens nye *Rutine for oppfølging av biologiske foreldre etter omsorgsovertakelse*, som vi vurderer at legger til rette for at biologiske foreldre gis tilbud om veiledning og oppfølging kort tid etter omsorgsovertakelse og også at det kan formidles kontakt mellom biologiske foreldre og øvrige hjelpeinstanser, dersom foreldrene ønsker det.

Vi mener også at skjemaet, som skal fylles ut i *Første samtale med foreldre etter omsorgsovertakelse og flytting*, vil være med på å sikre at biologiske foreldre tilbys veiledning og oppfølging, samt kontakt med andre hjelpeinstanser, dersom det er ønskelig.

Vi vil understreke at det er viktig at rutinen og skjemaet implementeres i barneverntjenestens arbeid fremover.

4.3. Samvær mellom barn og biologiske foreldre – data

Rutiner

Larvik kommunes *Rutine for oppfølging av biologiske foreldre etter omsorgsovertakelse*, fra mai 2021, inneholder følgende om samvær mellom barn og biologiske foreldre:

- *Utarbeide samværsavtale og avtale om hvordan samværene skal gjennomføres*
- *Samværsomfanget skal vurderes jevnlig (en gang i året). Dokumenter i Familie vurderingene du har gjort.*

Kommunen har ikke rutiner som beskriver hvordan barneverntjenesten skal følge opp samvær mellom barn og biologiske foreldre. Barneverntjenesten viser i denne forbindelse til Bufdir's rundskriv om barnevernets saksbehandling (Saksbehandlingsrundskrivet).

Kommunen har heller ikke noen mal for samværsavtale. Ifølge barneverntjenesten settes i praksis datoene for samvær opp i en samværsplan, i tråd med fylkesnemndas vedtak om samvær. Det settes gjerne bare opp datoer, ikke sted for samvær, da er det mer fleksibelt hvor man møtes. Det kan variere fra gang til gang i enkelte saker.

Det dokumenteres ikke at hvert samvær er avholdt. Barneverntjenesten har normalt ingen rolle ved samvær, med unntak av der det er vedtak om at barneverntjenesten skal ha tilsyn med samvær. Barneverntjenestenes oppfølging av samvær blitt tatt opp i barneverntjenestens oppfølgingsbesøk med fosterhjemmene, som normalt skal være fire ganger i året, og beskrevet i rapporter etter disse besøkene. *Samvær* er et eget punkt på agendaen i disse oppfølgingsbesøkene. Omfang av samvær skal evalueres årlig. Ifølge barneverntjenesten er det ikke så ofte at antall samvær blir utvidet. Ved ønske om redusert samvær må det opp i fylkesnemnda.

Revisors undersøkelse

I vår mappegjennomgang tok vi utgangspunkt i fylkesnemndas vedtak om samvær, og undersøkte om det forelå samværsplaner for hvert år etter omsorgsovertakelsen. Vi fant at det forelå samværsplaner for alle årene – for begge foreldrene, der det var aktuelt - i tråd med vedtaket i fylkesnemnda, i seks av åtte mapper. I to av sakene manglet det samværsplaner for noen år, for både mor og far. Vi så imidlertid at barneverntjenesten har gjort forsøk på å komme i dialog med biologiske foreldre i disse sakene.

Hyppighet og tidspunkt for samværene fremgikk at samværsplanene, men det varierte om sted for samvær fremgikk av planene. Avdelingsleder Omsorg har opplyst at det for noen er ønskelig at sted for samvær varierer.

Vi undersøkte også om barneverntjenesten har fulgt opp at samvær er avholdt i tråd med samværsplanen. Vi så av rapporter fra oppfølgingsbesøkene med fosterhjemmene at barneverntjenesten har fulgt opp hvorvidt samvær er avholdt i samsvar med samværsplanen. I en sak så vi at barneverntjenesten har hatt en tettere rolle knyttet til samvær, ved at de har bestilt flybilletter til foreldre i forbindelse med samvær.

4.4. Revisors vurdering - samvær mellom barn og biologiske foreldre

Larvik kommune har en ny rutine (fra mai 2021) som sier at det skal utarbeides en samværsavtale mellom barn og biologiske foreldre, og nærmere avtale hvordan samværene skal gjennomføres.

På bakgrunn av undersøkelse av mapper og intervju vurderer vi at barneverntjenesten har en god rutine og praksis på å utarbeide årlige samværsplaner, som inneholder hyppighet, tid og sted for samværet, i tråd med vedtaket i fylkesnemnda.

5. Oppfølging av barn i fosterhjem

Kapittel 3 – 6 besvarer problemstillingen:

I hvilken grad følger barneverntjenesten opp fosterforeldre, biologiske foreldre og barn i fosterhjem på en forsvarlig måte?

Revisjonskriterier:

Barneverntjenesten skal:

- vedta en foreløpig omsorgsplan ved omsorgsovertakelse
- vedta en permanent omsorgsplan senest to år etter fylkesnemndas vedtak
- besøke fosterhjemmet minimum fire ganger i året, dersom ikke annet er vedtatt.
- det skal foreligge dokumentasjon for alle fosterhjemsbesøk

5.1. Omsorgsplaner - data

Per 10.05.21 hadde Larvik kommune omsorg for totalt 124 barn. Tabellen nedenfor viser en oversikt over antall barn plassert etter lov om barneverntjenester, fordelt etter hvilke paragrafer i barnevernloven de er plassert.

Oversikt over antall barn plassert etter Lov om barneverntjenester pr. 10.05.21	
Paragraf	Pr. 10.05.2021
4-4, 6. ledd - Frivillig plassering	29
4-26 - plassering i institusjon (etter samtykke)	1
4-12 – Omsorgsovertakelse	89 (hvorav 1 institusjon)
4-24 – tvangstiltak	3
4-6, 1. ledd - bv-tjenestens handleplikt for barn uten omsorg	1
4-6, 2,	
4-25,2.2	1
Sum	124
Herav Tilsynsbarn, Larvik	37

Tabell 5 – Oversikt over antall barn plassert etter Lov om barneverntjenester pr. 10.5.21

Tilstandsrapporten til barneverntjenesten i Larvik for 2020, viser at alle barn i fosterhjem har omsorgsplaner i 2020 (100% måloppnåelse).

Rutiner

Barneverntjenesten har en mal i fagsystemet Familia til utarbeidelse av omsorgsplaner. I tillegg brukes Barne- og likestillingsdepartementets veileder «Tiltaksplaner og omsorgsplaner i barneverntjenesten» fra 2006, i dette arbeidet.

Ifølge barneverntjenesten lager de en foreløpig omsorgsplan før vedtak i fylkesnemnda, som en del av saken til fylkesnemnda.

Revisors stikkprøvekontroll

Vår undersøkelse av utvalgte mapper viste at det forelå foreløpige omsorgsplaner, som var utarbeidet som grunnlag for saken i fylkesnemnda, i syv av de åtte sakene vi så på. I en sak forelå det en tiltaksplan (hjelpetiltak), etter en frivillig plassering i fosterhjem (bvl. § 4-4, 6. ledd), før det ble vedtak om omsorgsovertakelse etter bvl. § 4-12. Etter vedtak i fylkesnemnda ble det utarbeidet en permanent plan samtidig som vedtaket i fylkesnemnda.

I vår mappegjennomgang undersøkte vi også om det forelå permanente omsorgsplaner vedtatt senest to år etter fylkesnemndas vedtak. Det forelå permanente omsorgsplaner i seks av syv mapper. I den syvende saken var det under to år siden vedtaket i fylkesnemnda, og da gjelder foreløpig omsorgsplan fortsatt.

5.2. Revisors vurdering - omsorgsplaner

På bakgrunn av våre undersøkelser, og tilstandsrapporten til barneverntjenesten i Larvik for 2020, vurderer vi at barneverntjenesten har god rutine/mal og praksis på å vedta både foreløpige og permanente omsorgsplaner.

5.3. Fosterhjemsbesøk - data

Alle fosterhjemsbarn skal ha minimum fire fosterhjemsbesøk i året. Barneverntjenesten har anledning til å redusere antall fosterhjemsbesøk etter en konkret vurdering.

Tilstandsrapporten til barneverntjenesten viser at barneverntjenesten lå på ca. 93 % måloppnåelse i 2020 når det gjelder oppfølgingsbesøk (fosterhjemsbesøk). Målsettingen er 100%. Det fremgår av teksten at noen oppfølgingsbesøk i 2020 som har blitt avlyst grunnet karantene.

Rutiner

Larvik kommune har en rutine for Fosterhjemsbesøk, sist godkjent 7.12.2015. Det fremgår av rutinen at *alle fosterhjemsplasserte barn og ungdom skal følges opp ved besøk i fosterhjemmet så ofte som nødvendig, og minimum fire ganger i året. Antallet oppfølgingsbesøk kan reduseres til minimum to ganger i året dersom plasseringen har vart i mer enn 2 år og det fungerer bra. I så fall må det fattes en beslutning om dette.*

Videre står *innhold og ramme på besøkene* i rutinen:

Et fosterhjemsbesøk bør ha en varighet på maks 1 ½ til 2 timer. Besøkene bør starte med å ha en samtale med fosterforeldrene alene hvis det er mulig, for deretter å observere fosterbarn og fosterforeldre sammen (små barn) eller tilby fosterbarnet en samtale alene eller sammen med fosterforeldrene (større barn).

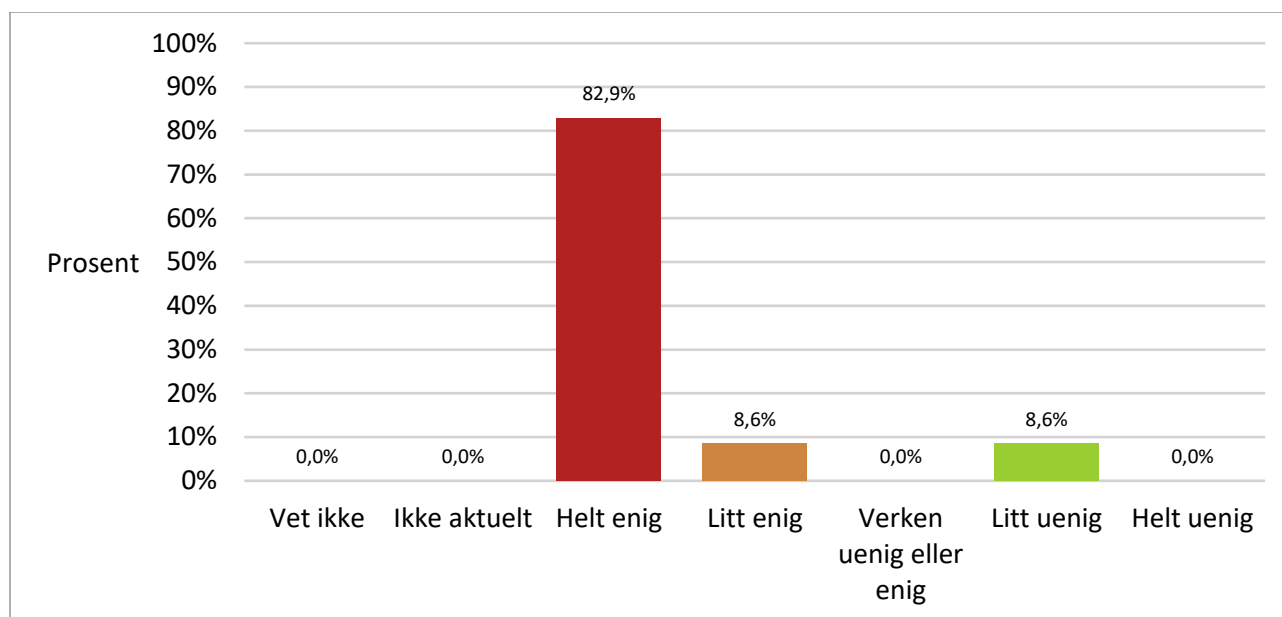
Det fremgår ikke av rutinen at det skal skrives rapport etter fosterhjemsbesøk, med rutinen viser til en Temamal som skal brukes i prosessen. Kommunen har opplyst at malen har følgende tema:

1. Samtale med fosterforeldre
2. Gjeldende tiltak
3. Andre instanser
4. Samvær
5. Samtaler med fosterbarnet
6. Andre forhold
7. Vurdering

Revisors undersøkelser

Vår undersøkelse viste at i fem saker var det avtale om fire oppfølgingsbesøk i året, mens i tre saker var oppfølgingsbesøket redusert fra fire til to besøk i året. Vi fant dokumentasjon på alle fosterhjemsbesøk i disse åtte sakene siste to år. For hver sak så vi at det var utarbeidet grundige rapporter fra fosterhjemsbesøkene, som var bygd opp etter punkter i malen nevnt over.

I vår spørreundersøkelse har vi spurt fosterforeldrene om hvorvidt barneverntjenesten alltid gjennomfører minst det antall fosterhjemsbesøk i året som er avtalt på forhånd. Svarene vi mottok følger av tabellen på neste side.

Figur 6 – svarfordeling på påstanden: Barneverntjenesten gjennomfører alltid minst det antall fosterhjembesøk i året som er avtalt på forhånd.

Hele 91,5 % av fosterforeldrene, som har svart på spørreundersøkelsen, svarer at de er helt enig (82,5%) eller litt enig (8,6%) i at barneverntjenesten gjennomfører alltid minst det antall fosterhjembesøk i året som er avtalt på forhånd.

5.4. Revisors vurdering - fosterhjembesøk

Vi vurderer at barneverntjenesten har rutine og praksis for å besøke fosterhjemmene minimum fire ganger i året, dersom ikke annet er avtalt. Vår undersøkelse viste at fosterhjembesøk (oppfølgingsbesøk) blir gjennomført i tråd med avtalen om antall besøk og at alle besøkene blir dokumentert. Vi vurderer også, på bakgrunn av stikkprøver, at det skrives grundige rapporter etter besøkene. Det er positivt at rapportene tar utgangspunkt i en mal.

6. Tilsyn med barn i fosterhjem

Kapittel 3 – 6 besvarer problemstillingen:

I hvilken grad følger barneverntjenesten opp fosterforeldre, biologiske foreldre og barn i fosterhjem på en forsvarlig måte?

Revisjonskriterier:

Kommunen skal:

- sørge for at det fremgår av kommunens delegasjonsreglement hvilken instans i kommunen som skal utføre tilsyn med barn i fosterhjem
- sikre at tilsynspersonene har fått nødvendig opplæring og veiledning.
- sørge for at barn som er plassert i fosterhjem i kommunen får oppnevnt tilsynsperson
- sørge for at tilsynsperson foretar tilsynsbesøk minst fire ganger i året, dersom ikke annet er avtalt. Det skal utarbeides rapport etter hvert tilsyn.

6.1. Forankring i kommunens delegasjonsreglement - data

Kommunens *Delegeringsreglement Oppvekst og kvalifisering*, sist revidert 19.04.2021, viser at fullmakt til å føre tilsyn med barn i fosterhjem er delegert virksomhetsleder for Barne- og familietjenester.

Fra 15.06.2020 er tilsyn med barn i fosterhjem organisert i egen virksomhet Barne- og familietjenester, det vil si utenfor barneverntjenesten.

Per juni 2021 er det totalt 104 barn, som bor i fosterhjem i Larvik kommune, som kommunen har tilsynsansvar for. Kommunen har ansatt fire tilsynspersoner, fordelt på ca. 120 % stilling.

6.2. Revisors vurdering – forankring i kommunens delegasjonsreglement

Det fremgår av kommunens delegasjonsreglement innenfor Oppvekst og kvalifisering, at virksomhetsleder for Barne- og familietjenester er delegert ansvar for å føre tilsyn med barn i fosterhjem.

At tilsynsoppgaven er delegert til en egen virksomhet utenfor barneverntjenesten, vurderer vi er med på å sikre at de som fører tilsyn har en tilstrekkelig uavhengig funksjon overfor barneverntjenesten og fosterforeldrene.

6.3. Opplæring og veiledning - data

Rutiner

Barne- og familietjenester har to rutiner som omhandler tilbud om veiledning/ oppfølging og kurs:

- *Arbeidsbeskrivelse tilsynsfører*
- *Tilleggsavtale tilsynsfører*

Ifølge virksomhetsleder oppvekst og kvalifisering, er opplæringen til tilsynspersoner tilrettelagt gjennom tilgang til Visma veilederen og Visma Enterprise eLæring (Familia) med bl.a. e-læringsvideoer og relevant fagstoff, samt Veilederen til Bufdir. Barne- og familietjenester har også rutiner, som omhandler tilbud om veiledning/ oppfølging og kurs

Revisors undersøkelse

For å undersøke hvordan tilsynsførerne i kommunen har fått opplæring og veiledning, sendte vi spørsmål på e-post til de fire tilsynsførerne i virksomhet Barne- og familietjenester i kommunen og fikk tre svar. De tre tilsynsførerne, svarte alle ja på at det har fått nødvendig opplæring og veiledning til å gjennomføre tilsyn med at barnet får forsvarlig omsorg i fosterhjemmet.

6.4. Revisors vurdering – opplæring og veiledning

Kommunen har et system for opplæring av tilsynspersoner, som blant annet gir tilgang til ulike veiledere. Særlig på bakgrunn av tilbakemeldingen vi fikk fra tilsynsførerne vurderer vi at kommunen har tiltak som skal sikre at tilsynspersonene har fått nødvendig opplæring og veiledning.

6.5. Oppnevning av tilsynsperson - data

Rutiner

Barneverntjenestens *Sjekkliste fosterhjemsarbeid*, har et sjekkpunkt under Forarbeid;

- *Barneverntjenesten i tilsynskommunen er bedt om å oppnevne tilsynsfører*

Det er kommunen fosterbarnet bor i som har ansvar for å føre tilsyn med alle fosterbarn som bor i kommunen, uavhengig av om det er en annen kommune som har plassert barnet. Ifølge virksomhetsleder Barne- og familietjenester, sender kommunen som plasserer barnet en henvendelse til den kommunen barnet skal flytte til om at det må opprettes en tilsynsfører.

Henvendelser til Larvik kommune om oppnevning av tilsynsperson sendes til virksomhet Barne- og familietjenester ved avdeling Tiltak og familieveiledning, der tilsynsførerne er tilsatt. Avdelingsleder Tiltak og familieveiledning fordeler sakene og oppnevner en tilsynsførere.

Når barneverntjenesten i Larvik plasserer fosterbarn i egen kommune, sendes det en direkte henvendelse til avdeling Tiltak og familieveiledning om at det må opprettes en tilsynsfører.

Revisors undersøkelse

Vår undersøkelse av tre saker, hvor fosterhjemmet er i Larvik kommune og Larvik derfor har både omsorgs- og tilsynsansvar, viste at det i alle tre sakene var oppnevnt tilsynsfører i virksomhet Barne- og familietjenester.

6.6. Revisors vurdering – oppnevning av tilsynsperson

Vi vurderer at kommunen har en rutine og praksis på å oppnevne tilsynspersoner til barn som bor i fosterhjem i Larvik kommune.

6.7. Gjennomføring av tilsynsbesøk - data

Tilstandsrapporten til barneverntjenesten i Larvik, viser at barneverntjenesten lå på ca. 75 % måloppnåelse når det gjelder tilsyn i fosterhjem i 2020. Barneverntjenesten skriver i rapporten at på tilsyn i fosterhjem ligger de likt som fylket. Videre har det i 2020 vært gjort noen vurderinger i de enkelte sakene om at tilsynsbesøk skal utgå eller gjennomføres digitalt grunnet pandemi. Ifølge barneverntjenesten er det også noen tilsynsbesøk som har blitt avlyst grunnet karantene.

Rutiner

Barne- og familietjenester har to rutiner/sjekkliste/maler for hvordan tilsyn med barn i fosterhjem skal gjennomføres og rapporteres:

- *Sjekkliste tilsyn*
- *Mal tilsynsrapport*

Ifølge virksomhetsleder Barne- og familietjenester, utføres tilsyn ca. hvert kvartal, to besøk pr. halvår. For 11 av 104 barn er besøket redusert til 2 tilsyn pr. år (1 pr. halvår). Det utarbeides tilsynsrapporter og sendes for hvert besøk. Disse kvalitetssikres av avdelingsleder/ systemansvarlig før digital utsendelse. Rapportene er basert på malen fra Bufdir.

Revisors undersøkelse

Vår undersøkelse av tre saker, hvor fosterhjemmet er i Larvik kommune og Larvik har både omsorgs- og tilsynsansvar, viste at det for alle sakene var gjennomført fire tilsyn i 2020 og to tilsyn foreløpig per juni 2021. Det forelå rapporter fra tilsynsbesøkene.

De tre tilsynsførerne, som svarte på spørsmål på e-post, oppga at de hadde gjennomført det antall tilsynsbesøk i 2020 og 2021, som var avtalt på forhånd.

6.8. Revisors vurdering – gjennomføring av tilsynsbesøk

Vi vurderer at Larvik kommune i hovedsak gjennomfører tilsyn med barn i fosterhjem i kommunen, i tråd med gjeldende krav om fire tilsyn per år.

6.9. Konklusjon problemstilling 2

I hvilken grad følger barneverntjenesten opp fosterforeldre, biologiske foreldre og barn i fosterhjem på en forsvarlig måte?

Vi konkluderer med at barneverntjenesten i stor grad følger opp fosterforeldre, biologiske foreldre og barn i fosterhjem på en forsvarlig måte. Vi vurderer imidlertid at det er noen områder, hvor oppfølgingen bør forbedres.

Vi vurderer at barneverntjenesten har en god rutine for å sikre at det i forbindelse med en fosterhjems plassering utarbeides fosterhjemsavtaler. Vi har imidlertid sett at det ikke alltid utarbeides fosterhjemsavtaler, og at fosterhjemsavtalene med tilleggsavtaler i mindre grad gjennomgås med fosterforeldrene årlig. Kommunens nye rutine for bruk av oppfølgingskonsulent og nyansettelse av to oppfølgingskonsulenter, kan være med på å sikre at fosterhjemsavtaler utarbeides i tråd med forskrift om fosterhjem § 6.

Vi vurderer at barneverntjenesten tilbyr råd og veiledning til fosterforeldre, og har merket oss at det er de fosterhjem, som har vært det i mindre enn fire år, som er mest fornøyd med denne oppfølgingen.

Etter en omsorgsovertakelse har barneverntjenesten et løpende og helhetlig ansvar for oppfølgingen av barnet, herunder et ansvar for å følge utviklingen til barnet og foreldrene. Barneverntjenesten skal kort tid etter omsorgsovertakelsen kontakte foreldrene med tilbud om veiledning og oppfølging, jf lov om barneverntjenester § 4-16, gjeldende fra 1.7.2018. Vi vurderer at barneverntjenesten frem til mai 2021, ikke har hatt en rutine eller systematisk praksis med å gi tilbud om veiledning, oppfølging og formidling av kontakt med øvrige hjelpeinstanser til biologiske foreldre kort tid etter omsorgsovertakelse. Med innføring av ny rutine og skjema fra mai 2021, vurderer vi at barneverntjenesten bør kunne følge opp

biologiske foreldre på en mer systematisk måte fremover. Vi vil understreke at det er viktig at både rutine og skjema implementeres i barneverntjenestens arbeid.

Vi vurderer at barneverntjenesten har en god rutine og praksis på å utarbeide årlige samværsplaner, som inneholder hyppighet, tid og sted for samværet, i tråd med vedtaket i fylkesnemnda.

Barneverntjenesten har god praksis på å vedta både foreløpige og permanente omsorgsplaner i tråd med regelverket. Vi vurderer også at barneverntjenesten har rutine og praksis for å besøke fosterhjemmene i tråd med avtalen, og at besøkene dokumenteres med grundige rapporter.

Vi har også sett på Larvik kommunens tilsynsordning med barn i fosterhjem. Fosterhjems kommunen har en plikt til å føre tilsyn med hvert enkelt barn i fosterhjem fra plasseringstidspunktet frem til barnet fyller 18 år. Tilsynsordningen er en kontroll av fosterhjems plasseringen, og skal bidra til å ivareta rettssikkerheten til barn som plasseres i fosterhjem. I Larvik kommune er dette arbeidet organisert i virksomheten Barne- og familietjenester, utenfor barneverntjenesten. Vi vurderer at kommunen har sikret at tilsynspersonene har fått nødvendig opplæring og veiledning.

Barneverntjenesten sørger for at barn i fosterhjem, som de har omsorg for, får oppnevnt tilsynsperson. Videre vurderer vi at virksomhet Barne- og familietjenester i hovedsak gjennomfører tilsyn med fosterbarn, som bor i kommunen, i tråd med gjeldende krav om fire tilsyn i året, og det utarbeides tilsynsrapporter etter besøkene.

7. Anbefalinger

7.1. Anbefalinger

Vi anbefaler at barneverntjenesten i kommunen

- Sørger for at rutiner/ sjekklister inneholder:
 - at det skal vurderes om politiattest fra andre personer enn fosterforeldrene skal innhentes
- sikrer at det utarbeides fosterhjemsavtaler ved alle plasseringer i fosterhjem, om mulig før innflytting i fosterhjemmet
- sikrer at fosterhjemsavtalene gjennomgås årlig, og at endringer dokumenteres
- sikrer at ny rutine og skjema for oppfølging av biologiske foreldre etter omsorgsovertakelse implementeres

Litteratur og kildereferanser

Lover og forskrifter

- Lov 22. juni 2018 nr. 83 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven).
- Forskrift 17. juni 2019 nr. 904 om kontrollutvalg og revisjon

- Lov 18. juni 2021 nr. 127 om barneverntjenester (barnevernloven)
- Forskrift 24. januar 2014 nr. 52 om fosterhjem

Offentlige dokument

- Veileder «Oppfølging av foreldre med barn/ungdom plassert i fosterhjem eller på institusjon» utgitt av Barne- og likestillingsdepartementet i 2009.
- Veileder «Tilsyn med barn i fosterhjem», utgitt av Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet i 2015
- Rutinehåndbok for kommunens arbeid med fosterhjem – barne- og likestillingsdepartementet, mars 2006
- Rundskriv Nr. Q-0982 - Retningslinjer om hjelpetiltak, jf. barnevernloven § 4-4, dater 1.4.2016

Elektroniske kilder

- Bufdir¹⁰ sine nettsider som omhandler oppfølging av foreldre med barn i fosterhjem og barneverninstitusjon www.bufdir.no

¹⁰ Bufdir: Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

Vedlegg

Vedlegg 1: Kommunedirektørens uttalelse

Larvik
kommune

Vestfold og Telemark revisjon IKS
Hanne Britt N. Sveberg

Oppvekst og kvalifisering
Barnevern

Saksbehandler	Hanne Jaerson
Deres ref.	21/145361
Vår ref.	21/1924
Arkiv	11.10.2021
Vår dato	24.09.2021
Deres dato	

Forvaltningsrevisjon om barneverntjenesten i Larvik kommune - rapport til uttalelse Frist: 08.10.21

Kommunedirektøren tar den framlagte rapporten til etterretning og finner revisjonens anbefalinger konstruktive.

Barneverntjenesten vil følge opp anbefalingene fra revisjonen med å endre våre rutiner knyttet til innhenting av politiattest, at fosterhjemsavtalene skal gjennomgås årlig og at dette dokumenteres.

Når det gjelder utarbeidelse av fosterhjemsavtaler og oppfølging av biologiske foreldre, er dette rutiner barneverntjenesten allerede har utarbeidet og som følges opp av avdelingsleder. Vi vil også ha dette som tema på vår egen internkontroll som gjennomføres ved utgangen av 2021.

Med hilsen
Hanne Jaerson
Barnevernleder
33 17 10 00

Dette dokumentet er ekspedert uten manuell signatur

Kopi til:
Vestfold og Telemark revisjon IKS
v/Hanne B Sveberg

Barnevern
Postboks 2020
3255 Larvik

Besøksadresse:
Feyersgt 7, 3256 Larvik

Telefon 33 17 10 00
postmottak@larvik.kommune.no
Org.nr.: 918 082 956

Vedlegg 2: Informasjon om fylkesmannens tilsyn barneverntjenesten – Larvik – 2020

Fylkesmannen i Vestfold og Telemark (Statsforvalteren fra 2021) gjennomførte stedlig tilsyn med barneverntjenesten i Larvik i perioden fra 27.10.2020 til 30.10.2020.

Tilsynet ble gjennomført som del av et landsomfattende tilsyn initiert av Statens helsetilsyn.

Hovedpunkter fra tilsynet

Fylkesmannens rapport fra ovennevnte tilsyn, datert 30.11.2020, viser følgende hovedpunkter:

Tema: Fylkesmannen har undersøkt og vurdert om kommunen sikrer at barneverntjenestens arbeid med undersøkelser er forsvarlig.

Målgruppe: barn som bodde hjemme da barneverntjenesten mottok bekymringsmeldingen. Med dette forstås barn under 18 år som bor i biologisk familie, adoptivfamilie eller er plassert hos andre uten barneverntjenestens medvirkning

Metode: systemrevisjon og intervju med et utvalg foreldre og barn.

Funn:

- *Organisering, styring og ledelse:*
 - Fylkesmannen vurderer at kommunens organisering er klar. Ansvars- og rapporteringslinjene internt i barneverntjenesten, og mellom barneverntjenesten og øvrig administrativ ledelse, er tydelige.
 - Barneverntjenesten legger til rette for at de ansatte har tilstrekkelig kompetanse til å utføre arbeidet med undersøkelse på en forsvarlig måte. Tjenesten har flere ansatte i videreutdanning.
 - Barneverntjenesten har nødvendige og tilgjengelige rutiner, sjekklister og maler som skal sørge for at undersøkelsene gjennomføres forsvarlig. Selv om tjenesten har rutiner og sjekklister for undersøkelsesarbeidet, har det ikke vært tilstrekkelig fokus på å samkjøre de ansattes måte å nedtegne drøftinger og vurderinger etter omorganiseringen. Ledelsen er kjent med dette gjennom sin internkontroll, men det er ikke satt tilstrekkelig fokus på dette i tjenestens forbedringsarbeid.

- *Planlegging og gjennomføring av undersøkelsen:*
 - Fylkesmannen vurderer at barneverntjenesten gjør grundige og forsvarlige vurderinger ved mottak av og behandling av bekymringsmeldinger. Samtidig finner vi, etter samtale med de ansatte, grunn til å påpeke barneverntjenestens ansvar for å gjøre vurderinger av i hvilken grad begge foreldre skal involveres i undersøkelsen når de ikke bor sammen.

- Undersøkelsene planlegges og gjennomføres på en slik måte at kravene til forberedelse og gjennomføring av undersøkelsen blir ivaretatt.
- Det foreligger undersøkelsesplaner i alle sakene.
- Fylkesmannen vurderer at barneverntjenesten har fokus på å etablere dialog og samarbeid med foreldre og barn og aktivt sørger for deres medvirkning i undersøkelsen.
- *Innhold, omfang og fremdrift:*
 - Barneverntjenesten gjennomfører undersøkelsene på en strukturert og systematisk måte slik at barnets behov og totale omsorgssituasjon blir klargjort.
 - Fylkesmannen vurderer at barneverntjenesten varierer og tilpasser aktivitetene i undersøkelsene i tråd med bekymringens alvorlighetsgrad.
 - Videre merker vi oss at tjenesten også benytter aktiviteter tilpasset barnets alder for å kartlegge barnets omsorgssituasjon.
 - Barneverntjenesten har minimum en samtale med barna underveis i undersøkelsen og det legges til rette for disse både hjemme, på skole el.l.
- *Vurderinger underveis og konklusjon:*
 - Mappgjennomgangen viser at det mangler dokumentasjon på midveisevalueringer og/eller drøftinger. Det er også mangler i dokumenteringen av barnevernfaglige drøftinger og vurderinger fortløpende i sakene. Mappgjennomgangen viser at det i enkelte saker noteres drøftinger fortløpende i et eget journalnotat. I samtalene erkjennes det at barneverntjenesten ikke har felles rutiner og praksis med å dokumentere vurderinger etter møter, barnesamtaler, hjemmebesøk osv. og hvor det skal dokumenteres. Det opplyses at det har vært hovedfokus på at vurderinger skal komme tydelig frem i undersøkelsesrapporten. Mappgjennomgangen viser at det foreligger undersøkelsesrapporter i alle sakene med faglige vurderinger. I samtalene erkjennes det at barneverntjenesten ikke har omforente rutiner, og felles praksis, for dokumentasjonen i undersøkelsesarbeidet.
 - Fylkesmannen vurderer at selv om det mangler dokumentasjon av drøftinger og vurderinger underveis i undersøkelsene, gjøres det forsvarlige undersøkelser.

Hovedkonklusjon: Larvik kommune dokumenterer ikke relevante barnevernfaglige vurderinger underveis i undersøkelsen.

Oppfølging: Fylkesmannen ber om at det utarbeides en detaljert plan for hvordan lovbruddet vil bli fulgt opp og rettet av barneverntjenesten. Planen må forankres i kommuneledelsen. Fylkesmannen ber om at planen sendes innen 23.12.20. På bakgrunn av innsendt plan vil Fylkesmannen vurdere hvordan de eventuelt skal følge opp tilsynet videre.

Kommunens oppfølging av tilsynet

I kommunens brev til Fylkesmannen, datert 16.12.20, fremgår barneverntjenestens plan for å lukke lovbruddet. Lovbruddet skal lukkes med ulike tiltak, ansvarlige personer er definert, og dato for gjennomføring er satt. Noen av tiltakene var allerede iverksatt.

Statsforvalterens¹¹ status på tilsynet

Statsforvalterens saksbehandler for ovennevnte tilsyn, bekreftet til revisjonen den 7.4.2021 at tilsynet i Larvik nå er lukket og at de har avsluttet tilsynet.

¹¹ Statsforvalteren fra 1.1.21 (tidligere Fylkesmannen)

Vedlegg 3: Revisjonskriterier

Revisjonskriteriene¹² i denne forvaltningsrevisjonen er hentet fra

- Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) av 22.06.2018
- Lov om barneverntjenester (barnevernloven) av 17.07.1992
- Forskrift om fosterhjem av 18.12.2003 nr 1659
- Veileder «Oppfølging av foreldre med barn/ungdom plassert i fosterhjem eller på institusjon» utgitt av Barne- og likestillingsdepartementet i 2009.
- Veileder «Tilsyn med barn i fosterhjem», utgitt av Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet i 2015
- Rutinehåndbok for kommunens arbeid med fosterhjem – barne- og likestillingsdepartementet, mars 2006
- Rundskriv Nr. Q-0982 - Retningslinjer om hjelpetiltak, jf. barnevernloven § 4-4, dater 1.4.2016
- Bufdir¹³ sine nettsider som omhandler oppfølging av foreldre med barn i fosterhjem og barneverninstitusjon.

Internkontroll

Det følger av kommuneloven § 25-1 at kommunedirektøren skal se til at kommunen følger lover og forskrifter. I kravet om internkontroll ligger det å ha nødvendige rutiner og prosedyrer. Internkontrollen skal være systematisk og tilpasset virksomheten når det gjelder størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold.

Kravet til internkontroll innebærer også at kommunen må ha tiltak for å sikre at de som har ansvar for ulike oppgaver har nok kompetanse til å ivareta gjeldende lover og forskrifter.

Om fosterhjem

Fosterhjem er et av flere plasseringsalternativer innenfor barnevernet.¹⁴ Andre plasseringsalternativer er barneverninstitusjoner, foreldre/barn-institusjoner, ungdomsfamilier og behandlings- eller opplæringsinstitusjoner for barn med særlige behov.

Fosterhjemmene varierer både i type og funksjon. Noen fosterhjem som skal ta imot barn på kort varsel ved akutt behov for plassering, fosterhjem som skal gi barn midlertidig oppfostring

¹² Det skal alltid etableres revisjonskriterier i forvaltningsrevisjon, jf. forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 15. Revisjonskriterier er de regler og normer som gjelder innenfor det området vi skal undersøke. Revisjonskriteriene er grunnlaget for revisors analyser, vurderinger og konklusjoner.

¹³ Bufdir: Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

¹⁴ Kilde: Rettsdata (bufdir.no)

og fosterhjem som skal gi barn mer varig oppfostring. Andre er fosterhjem med fosterforeldre uten noen spesiell kompetanse og fosterhjem med fosterforeldre med særskilte kvalifikasjoner og erfaringer. Dessuten er det fosterhjem med større eller mindre grad av forsterkningstiltak. Videre er det fosterhjem som barna ikke hadde tilknytning til før plassering og fosterhjem som består av slektninger eller andre personer som barna har hatt tilknytning til før plassering. Fosterhjem kan i større eller mindre grad være knyttet opp mot institusjoner og/eller motta økonomisk kompensasjon kun fra kommunen, kun fra staten eller både fra kommunen og staten.

Hvorvidt et hjem er å anse som et fosterhjem avhenger av om det er definert som fosterhjem i barnevernloven. Alle hjem som omfattes av definisjonen av fosterhjem i fosterhjemsforskriften reguleres av forskriften og skal oppfylle de krav som følger av denne.

Definisjonen av fosterhjem følger av § 1 nr. 1 i fosterhjemsforskriften:

1. Med fosterhjem menes, jf. barnevernloven [§ 4-22](#), første ledd:
 - a) private hjem som tar imot barn til oppfostring på grunnlag av barneverntjenestens beslutning om hjelpetiltak etter barnevernloven [§ 4-4](#), eller i samband med omsorgsovertakelse etter barnevernloven [§ 4-12](#) eller [§ 4-8](#) annet og tredje ledd,
 - b) private hjem som skal godkjennes etter barnevernloven [§ 4-7](#)

Fosterhjem omfatter altså både hjem der barn er plassert av barneverntjenesten og hjem der barn er plassert av foreldrene selv. Et generelt vilkår er at det er "private" hjem. Det vil si at det er fosterforeldrenes egne hjem hvor de selv bor.

Følgende er utdrag fra barnevernloven § 4-12:

§ 4-12. Vedtak om å overta omsorgen for et barn.

Vedtak om å overta omsorgen for et barn kan treffes

- a) dersom det er alvorlige mangler ved den daglige omsorg som barnet får, eller alvorlige mangler i forhold til den personlige kontakt og trygghet som det trenger etter sin alder og utvikling,*
- b) dersom foreldrene ikke sørger for at et sykt, funksjonshemmet eller spesielt hjelpetrengende barn får dekket sitt særlige behov for behandling og opplæring,*
- c) dersom barnet blir mishandlet eller utsatt for andre alvorlige overgrep i hjemmet, eller*
- d) dersom det er overveiende sannsynlig at barnets helse eller utvikling kan bli alvorlig skadd fordi foreldrene er ute av stand til å ta tilstrekkelig ansvar for barnet*

Et vedtak etter første ledd kan bare treffes når det er nødvendig ut fra den situasjon barnet befinner seg i. Et slikt vedtak kan derfor ikke treffes dersom det kan skapes tilfredsstillende forhold for barnet ved hjelpetiltak etter § 4-4 eller ved tiltak etter § 4-10 eller § 4-11.

Et vedtak etter første ledd skal treffes av fylkesnemnda etter reglene i kapittel 7.

Følgende er utdrag fra barnevernloven § 4-4, 2. og 6. ledd:

§ 4-4. Hjelpetiltak for barn og barnefamilier.

Andre ledd:

Barneverntjenesten skal, når barnet på grunn av forholdene i hjemmet eller av andre grunner har særlig behov for det, sørge for å sette i verk hjelpetiltak for barnet og familien.

Sjette ledd:

Når vilkårene i annet ledd er til stede, og dersom behovene ikke kan løses ved andre hjelpetiltak, kan barneverntjenesten også formidle plass i fosterhjem, institusjon eller omsorgssenter for mindreårige. Hvis det må forutsettes at foreldrene i lengre tid ikke vil kunne gi barnet forsvarlig omsorg, bør det likevel vurderes om det med en gang skal vedtas at barneverntjenesten skal overta omsorgen for barnet etter § 4-12 første ledd, framfor frivillig plassering etter denne paragraf.

Følgende er utdrag fra Rundskriv nr. 0982 - Retningslinjer om hjelpetiltak, jf. barnevernloven § 4-4:

6. Frivillig plassering utenfor hjemmet som hjelpetiltak, § 4-4 sjette ledd 6.1

Etter barnevernloven § 4-4 sjette ledd kan barneverntjenesten som frivillig hjelpetiltak formidle plass til barnet i fosterhjem, institusjon eller omsorgssenter for mindreårige. Bestemmelsen tar sikte på formidling av heltidsplasseringer av kortere varighet. Ved plasseringer som antas å bli av lengre varighet skal vedtak om omsorgsovertakelse etter barnevernloven § 4-12 vurderes. Vilåret for plassering utenfor hjemmet etter barnevernloven § 4-4 sjette ledd er på samme måte som for andre hjelpetiltak at barnet må ha et særlig behov for hjelp. I tillegg er et det et tilleggsvilkår at behovene ikke kan løses ved andre hjelpetiltak etter barnevernloven § 4-4. Hjelp skal primært gis i hjemmet, og plassering utenfor hjemmet skal bare benyttes når dette av ulike grunner ikke kan avhjelpe problemene i det enkelte tilfellet. Når barnet plasseres utenfor hjemmet som hjelpetiltak, er det viktig at barneverntjenesten følger både barnets og foreldrenes utvikling nøye, jf. barnevernloven § 4-5. Målet skal i slike tilfeller være at barnet kan flytte hjem igjen så snart som mulig. Om dette skal kunne la seg gjøre, vil i mange tilfeller avhenge av foreldrenes evner og muligheter til å løse de problemene som gjorde plasseringen nødvendig. Her vil barneverntjenestens

oppfølging og hjelp til foreldrene, bl.a. gjennom råd og veiledning, kunne være av sentral betydning for hvorvidt en slik snarlig tilbakeføring kan lykkes.

6.2 Plasseringsalternativer

Barnet kan etter barnevernloven § 4-4 sjette ledd plasseres i fosterhjem, institusjon eller omsorgssenter for mindreårige. Dersom barnet plasseres i fosterhjem, gjelder de samme reglene for disse fosterhjemmene som for fosterhjem som benyttes etter omsorgsovertakelse.

Godkjenning av fosterhjem

Problemstilling 1:

I hvilken grad gjennomfører barneverntjenesten en forsvarlig godkjenning av fosterhjem?

Tidspunktet for godkjenning

Fosterhjemmet skal være godkjent av barnevernstjenesten i fosterkommunen før barnet flytter inn, jf fosterhjemsforskriften § 6. Hvis dette ikke lar seg gjennomføre, kan godkjenningen skje senere. Dette kan være aktuelt hvis det er snakk om en akutt plassering.

Barneverntjenesten har ansvar for godkjenning

Omsorgskommunen er den kommunen som har fremmet barnevernssaken for fylkesnemnda og som er ansvarlig for gjennomføring, oppfølging og kontroll, jmfør barnevernloven § 8-4 og fosterhjemsforskriften § 5. Fosterhjemskommunen er den kommunen der fosterhjemmet ligger. Det er barnevernstjenesten i fosterhjemskommunen som har ansvaret for å godkjenne fosterhjemmet. Barnevernstjenestene i fosterhjemskommunen og omsorgskommunen kan inngå en avtale om at det er barnevernstjenesten i omsorgskommunen som skal godkjenne fosterhjemmet. Denne avtalen skal være skriftlig.

Vilkår for godkjenning

Fosterhjemmet kan bare godkjennes hvis barnevernstjenesten har undersøkt hjemmet og funnet at fosterforeldrene oppfyller de generelle kravene i forskrift om fosterhjem § 3. Fosterforeldrene må ha særlig evne, tid og overskudd til å gi barn et trygt og godt hjem. Fosterforeldre må ha en stabil livssituasjon, alminnelig god helse og gode samarbeidsevner. De må også ha økonomi, bolig og sosialt nettverk som gir barn mulighet til livsutfoldelse.

Den eller de som skal godkjennes som fosterforeldre, skal legge frem en uttømmende og utvidet politiattest i samsvar med politiregisterloven § 41. Det kan også kreves avgrenset politiattest etter politiregisterloven § 39 første ledd også fra andre som bor i fosterhjemmet. Det er barneverntjenesten i den kommunen som skal godkjenne fosterhjemmet som har

ansvaret for at en slik attest blir fremlagt, samt at barneverntjenesten skal vurdere om andre som bor i fosterhjemmet skal fremlegge politiattest etter lovens § 6-10 tredje ledd tredje punktum.

Fosterhjem i nettverk

Når et barn må flytte i fosterhjem, skal barneverntjenesten alltid vurdere om noen i barnets slekt eller nettverk kan velges som fosterhjem. Tidligere var dette hjemlet i fosterhjemsforskriften, men er nå hjemlet i bvtj. § 4-22. Et slekts- eller nettverksfosterhjem er et hjem på lik linje med andre fosterhjem, og skal godkjennes ut fra samme regelverk og generelle krav. Fosterforeldre rekruttert i barnets slekt og nettverk følges opp av den kommunale barneverntjenesten på lik linje som andre fosterhjem.¹⁵

Fosterhjem til barnets beste

Ved valg av fosterhjem til et barn skal barneverntjenesten legge avgjørende vekt på hensynet til barnets beste, jf. barnevernloven § 4-1. Fosterhjemmet kan bare godkjennes dersom barneverntjenesten har undersøkt fosterhjemmet og funnet at fosterforeldrene oppfyller de generelle kravene i fosterhjemsforskriften § 3 og at plassering i fosterhjemmet er til det aktuelle barnets beste, jf. § 4 første ledd. Barneverntjenesten skal vurdere og utrede om potensielle fosterforeldre kan godkjennes som fosterforeldre for det konkrete barnet. I henhold til *Rutinehåndbok for kommunenes arbeid med fosterhjem*¹⁶ skal barneverntjenesten sikre at fosterforeldrene kan ivareta følgende forhold:

- Barnets egenart og identitetsutvikling
- Barnets etniske, religiøse, kulturelle og språklige bakgrunn
- Barnets behov for kontinuitet i sin utvikling
- Barnets behov for samvær og annen kontakt med familie
- Barnets særskilte omsorgs- og oppfølgingsbehov

Barnets medvirkning

Barnevernloven § 4-1 og § 6-3 inneholder bestemmelser om barnets medvirkning. I barnevernlovens kapittel seks om saksbehandling gis det bestemmelser om når barn skal få uttale seg og få informasjon før det tas avgjørelser etter barnevernloven, jf. § 6-3. Etter bestemmelsens første ledd skal et barn som er fylt 7 år, og yngre barn som er i stand til å danne seg egne synspunkter, informeres og gis anledning til å uttale seg. Dette skal skje før det tas avgjørelse i en sak som berører ham eller henne. Barnets mening skal tillegges vekt i samsvar med barnets alder og modenhet. Paragraf 6-3 knytter seg dermed til medvirkning i

¹⁵ Kilde: Å finne et hjem barnet kjenner fra før (bufdir.no)

¹⁶ Barne og likestillingsdepartementet- Rutinehåndbok mars 2006

forbindelse med avgjørelser, mens § 4-1 angir en generell regel om barns medvirkning i barnevernsaker.

Medvirkning fra barn og unge står sentralt i barnevernet, og har betydning for prosessen knyttet til oppholdet i fosterhjemmet.¹⁷ Barnets rett til medvirkning skal gjelde i alle forhold som vedrører barn. Barnets mening er et grunnleggende hensyn når beslutninger som angår barnet skal tas.¹⁸ Alle barn som er i stand til å danne seg egne synspunkt har rett til å medvirke i alle forhold som vedrører barnet etter barnevernloven. Barnets mening skal komme frem av sakens dokumenter.¹⁹ Bufdir fremholder at et familieråd kan være et egnet tiltak som sikrer barnets rett til medvirkning.²⁰

Etter fosterhjemsforskriften § 4, femte ledd, skal barn som er fylt 7 år, og yngre barn som er i stand til å danne seg egne synspunkter, informeres og gis anledning til å uttale seg før fosterhjem velges. Barnets mening skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet.

Biologiske foreldres medvirkning

Etter fosterhjemsforskriften § 4, fjerde ledd, skal barnets foreldre gis anledning til å uttale seg om valg av fosterhjem. Dette gjelder enten etter et vedtak om omsorgsovertakelse eller etter et vedtak om hjelpetiltak. Unntaket er situasjoner der det ikke er mulig å innhente foreldrene uttalelse, for eksempel i situasjoner der foreldrene ikke lar seg spore opp.²¹

På denne bakgrunn har vi utledet følgende revisjonskriterier:

Barneverntjenesten skal:

- vurdere fosterforeldres egnethet, og i den forbindelse innhente politiattest, helseerklæringer og økonomisk dokumentasjon
- vurdere om noen i barnets familie eller nære nettverk kan velges som fosterhjem
- vurdere at fosterhjemmet er til barnets beste
- gi barnet, og barnets biologiske foreldre om mulig, anledning til å uttale seg om valg av fosterhjem

¹⁷ Jamfør NOU 2018:18: Trygge rammer for fosterhjem. NOU 2018: 18 - regjeringen.no

¹⁸ Jamfør FNs barnekonvensjon § 12 og grunnloven § 104.

¹⁹ Jamfør barnevernloven §§ 1-6 og 4-4 a første ledd bokstav c

²⁰ Kilde: Familieråd - gode løsninger for barnet i slekt og nettverk (bufdir.no)

²¹ Jamfør NOU 2018:18: Trygge rammer for fosterhjem.

Oppfølging av fosterforeldre, barn i fosterhjem og biologiske foreldre

Problemstilling 2:

I hvilken grad følger barneverntjenesten opp fosterforeldre, barn i fosterhjem og biologiske foreldre på en forsvarlig måte?

Barneverntjenesten må følge opp alle involverte; fosterbarnet, foreldrene, fosterforeldrene, tilsynsførere og andre som har en rolle i fosterhjemsarbeidet, jf. Rutinehåndbok for kommunens arbeid med fosterhjem.

Oppfølging av fosterforeldre

Fosterhjemsavtalen

Fosterhjemsavtalen skal om mulig inngås før barnet plasseres i fosterhjemmet. Det er flere lover som regulerer fosterforeldrenes arbeidsrettslige stilling og deres sosiale rettigheter.²² I henhold til forskrift om fosterhjem § 6 skal barnevernstjenesten i omsorgskommunen og fosterforeldrene inngå en skriftlig avtale om barnevernstjenestens og fosterforeldrenes forpliktelser. Denne avtalen skal gjennomgås minimum en gang i året hvor, og eventuelle endringer inntas i avtalen. Ved fosterhjems plassering etter vedtak om omsorgsovertakelse, jf. barnevernloven § 4-12 og § 4-8, skal skjema utarbeidet av Barne- og familiedepartementet (fosterhjemsavtalen) benyttes. Ved fosterhjems plassering etter beslutning om hjelpetiltak, jf. barnevernloven § 4-4 femte ledd eller når privat plassering blir godkjent som fosterhjem, jf. barnevernloven § 4-7 skal fosterhjemsavtalen benyttes så langt den passer.

Barneverntjenesten i omsorgskommunen og fosterforeldrene skal inngå en skriftlig avtale om barneverntjenestens og fosterforeldrenes forpliktelser, jamfør forskrift om barnevern § 6. Når en fosterhjemsavtale inngås i, påtar fosterforeldrene seg et fosterhjemsoppdrag for barnevernstjenesten. Dette betyr at fosterforeldrene skal gi fosterbarnet et trygt og godt hjem, og ivareta barnets behov for daglig omsorg. Barnevernstjenesten bør ha en forventningssamtale med fosterforeldrene før avtalen signeres. Barnevernstjenesten bør sende et utkast til fosterhjemsavtale til fosterhjemmet før forventningssamtalen, og de skal ha minst ett møte hvor avtalen gjennomgås i sin helhet. Før signering må barnevernstjenesten og fosterforeldre avklare forhold knyttet til godtgjøring, utgiftsdekning,

²² Bufetat referer her til Folketrygdloven [LOV-1997-02-28-19], Arbeidsmiljøloven [LOV-2005-06-17-62], Barnetrygdloven [LOV-2002-03-08-4). Kilde: Navn Navsen (regjeringen.no)

barnetrygd, etableringstilskudd, feriepenger og pensjon. Barnevernstjenestens vurdering av behov for avlastning og besøkshjem må også være gjennomgått.²³

Gjennomgang av fosterhjemsavtalen

Fosterhjemsavtalen skal gjennomgås minimum en gang i året hvor det foretas eventuelle endringer, jmfør forskrift om fosterhjem § 6.

Opplæring og veiledning

Ansvar for opplæring og veiledning av fosterhjemmene er fordelt mellom Statens barnevern og familievern og barneverntjenesten i kommunene. Statens barnevern og familievern, innenfor de fem regionene, har ansvaret for at fosterhjemmene får nødvendig grunnopplæring og generell veiledning etter fosterhjems plassering, mens barneverntjenesten i omsorgskommunen har ansvaret for den konkrete opplæringen og veiledningen i forhold til den enkelte fosterhjems plasseringen, jf fosterhjemsforskriften § 7.²⁴ Barneverntjenesten skal gi fosterforeldrene nødvendig råd og så lenge plasseringen varer. Behovet for opplæring og veiledning er varierende, og barneverntjenesten og fosterforeldrene må derfor i fellesskap kartlegge behovet og hvordan dette behovet skal dekkes. Det er også viktig at forholdene legges til rette for at fosterforeldrene skal få rask kontakt med og bistand fra barneverntjenesten. Når det gjelder veiledning til fosterforeldrene må det også vurderes om barneverntjenesten selv skal stå for denne eller om det er behov for ekstern veileder. Barneverntjenesten bør også vurdere behovet for oppfølging av fosterforeldrenes egne barn, og eventuelt ha samtaler med disse ved besøk i fosterhjemmet.²⁵

På denne bakgrunn har vi utledet følgende revisjonskriterier:

Barneverntjenesten skal:

- inngå en fosterhjemsavtale med fosterforeldrene, om mulig før barnet flytter inn i fosterhjemmet
- gjennomgå fosterhjemsavtalen minimum en gang i året, og foreta eventuelle endringer
- gi fosterforeldrene nødvendig råd og veiledning

²³ Kilde: Fosterhjemsavtalen (bufdir.no)

²⁴ Kilde: Rettsdata (bufdir.no)

²⁵ Kilde: Rettsdata (bufdir.no) (11.3 Oppfølging av fosterhjemmet).

Oppfølging av biologiske foreldre

Etter en omsorgsovertakelse har barneverntjenesten en selvstendig plikt til å følge opp barnets biologiske foreldre. Barnevernloven § 4-16 presiserer ansvaret barneverntjenesten har for oppfølging av blant annet biologiske foreldre etter omsorgsovertakelse:

§ 4-16 Oppfølging av vedtak om omsorgsovertakelse²⁶

Barneverntjenesten har etter omsorgsovertakelsen et løpende og helhetlig ansvar for oppfølgingen av barnet, herunder et ansvar for å følge utviklingen til barnet og foreldrene. Barneverntjenesten skal vurdere om det er nødvendig med endringer eller ytterligere tiltak for barnet. Barneverntjenesten skal, der hensynet til barnet ikke taler imot det, legge til rette for samvær med søsken. Barneverntjenesten skal kort tid etter omsorgsovertakelsen kontakte foreldrene med tilbud om veiledning og oppfølging. Dersom foreldrene ønsker det, skal barneverntjenesten som en del av oppfølgingen formidle kontakt med øvrige hjelpeinstanser. Der hensynet til barnet ikke taler mot det, skal barneverntjenesten legge til rette for at foreldrene kan få tilbake omsorgen for barnet, jf. § 4-21.

Det er ikke uvanlig at foreldrene er i krise i tiden etter en omsorgsovertakelse. I en slik situasjon kan det være vanskelig å få med seg informasjon som blir gitt. Derfor er det viktig at informasjon som barnevernstjenesten gir er tydelig, og gjerne både muntlig og skriftlig. Barnevernstjenesten skal kontakte foreldrene og gi dem et tilbud om veiledning og oppfølging kort tid etter en omsorgsovertakelse., jf bvtl § 4-16. Det er viktig for barna at foreldrene har det best mulig etter en omsorgsovertakelse.²⁷

Når barnevernstjenesten skal følge opp foreldre etter en omsorgsovertakelse eller en frivillig flytting, må de ta utgangspunkt i hva foreldrene selv ønsker. Formidling av kontakt med andre hjelpeinstanser, for eksempel familievernkontoret, skal skje i et nært samarbeid mellom barnevernstjenesten og foreldrene. Taushetsplikten forhindrer at barnevernstjenesten kan formidle opplysninger til andre instanser, uten foreldrenes samtykke. Dersom foreldrene ikke samtykker til at barnevernstjenesten tar kontakt med andre instanser, bør barnevernstjenesten informere foreldrene om andre hjelpetilbud og forsøke å motivere foreldrene til å søke hjelp andre steder.

Barne- og likestillingsdepartementet har utarbeidet en veileder som omhandler oppfølging av foreldre med barn/ungdom plassert i fosterhjem eller på institusjon. Formålet med veilederen

²⁶ Lov om barneverntjenester § 4-16, gjeldende fra 1.7.2018

²⁷ https://bufdir.no/barnevernsforeldre/Barnevernets_ansvar_for_oppfolging_av_foreldrene_etter_en_flytting/

er å beskrive hvordan den kommunale barneverntjenesten kan følge opp foreldre etter en plassering av et barn i fosterhjem eller på en institusjon. Veilederen gir råd om hvordan oppfølgingsarbeidet kan gjøres i praksis, og er ment å være grunnlag for kommunens videre utforming av sine tjenester overfor denne målgruppen.

Samværsrett

Når det er besluttet omsorgsovertakelse har barn og biologiske foreldre rett til samvær med hverandre, hvis ikke annet er bestemt, jf. barnevernloven § 4-19. I forbindelse med vedtak om omsorgsovertakelse, skal fylkesnemnda også ta standpunkt til omfanget av samværsretten. Det kan være store sprik i hvor mange samvær som avtales i hvert tilfelle. I tillegg er det variabelt hvordan samvær organiseres. Fylkesnemnda kan fatte vedtak om at barneverntjenesten skal ha tilsyn med samværet.

Barneverntjenesten skal legge til rette for at biologiske foreldre og barn har samvær i tråd med fylkesnemndas vedtak. Bufdirs saksbehandlingsrundskriv²⁸ sier at barneverntjenesten i denne forbindelse skal utarbeide en samværsavtale som angir hyppighet, tid og sted og eventuelt andre kriterier for samværet. Barneverntjenesten skal sørge for at barnet og fosterforeldrene deltar i planleggingen, og tilby hjelp og veiledning med hensyn til gjennomføringen av samværene. Barneverntjenesten må også legge til rette for at samværene kan gjennomføres.

På denne bakgrunn har vi utledet følgende revisjonskriterier:

Barneverntjenesten skal:

- sikre at biologiske foreldre gis tilbud om veiledning og oppfølging kort tid etter en omsorgsovertakelse
- formidle kontakt mellom biologiske foreldre og øvrige hjelpeinstanser, dersom foreldrene ønsker det
- utarbeide en samværsavtale som angir hyppighet, tid og sted for samværet

²⁸ [Saksbehandlingsrundskrivet \(bufdir.no\)](https://www.bufdir.no/saksbehandlingsrundskriv)

Oppfølging av barn i fosterhjem

Hovedregelen er at barn ikke skal plasseres i fosterhjem før fosterhjemmet er godkjent. Unntak kan bare gjøres i helt spesielle tilfeller, eksempelvis ved akutt plasseringer i beredskapshjem²⁹, der det ikke lar seg gjøre å godkjenne hjemmet før plassering.³⁰

Omsorgsplan

Ansvar for oppfølging og kontroll av barn i fosterhjem påligger barneverntjenesten i omsorgskommunen, jf fosterhjemforskriften § 7.³¹ Dette ansvaret kan ikke overføres til fosterhjemskommunen.³² Allerede ved omsorgsovertakelsen skal barneverntjenesten vedta en plan for barnets omsorgssituasjon (foreløpig omsorgsplan), jf bvtj § 4-15. Senest to år etter fylkesnemndas vedtak om omsorgsovertakelse, skal barneverntjenesten vedta en plan for barnets framtidige omsorgssituasjon. Denne planen skal ikke endres uten at forutsetningene for den er falt bort (permanent omsorgsplan).³³

Barneverntjenesten skal følge opp og føre kontroll med hvert enkelt barn i fosterhjemmet, jf. forskrift om fosterhjem § 7. I den sammenheng skal barneverntjenesten blant annet se hen til barnets tiltaksplan eller plan for barnets omsorgssituasjon.

Besøkhyppheten i fosterhjemmet

En viktig forutsetning for å kunne følge opp fosterhjemmet og føre kontroll med barnets situasjon i fosterhjemmet er at barneverntjenesten foretar jevnlig besøk. Besøkene er viktige møtepunkter mellom barnet, fosterforeldrene og barneverntjenesten. Barneverntjenesten skal besøke fosterhjemmet så ofte som nødvendig, og minimum 4 ganger i året, jmfør fosterhjemsforskriften | 7 tredje ledd. Barneverntjenesten oppfyller ikke besøkskravet ved å foreta 4 besøk i året, dersom det er behov for en høyere besøkhypphetet for å sikre en forsvarlig oppfølging og kontroll. Dersom barneverntjenesten vurderer forholdene i fosterhjemmet som gode, kan barneverntjenesten vedta at antall besøk skal reduseres til minimum 2 ganger i året for barn som har vært plassert i fosterhjem i mer enn 2 år.³⁴

På denne bakgrunn har vi utledet følgende revisjonskriterier:

²⁹ Beredskapshjem er et hjem hvor barnet midlertidig plasseres i påvente av endelig fosterhjems plassering. Dette er hjem som tar imot barn for kortere perioder etter vedtak i akutt situasjon etter barnevernloven § 4-6.

³⁰ Retningslinjer for fosterhjem § 5.

³¹ Med omsorgskommunen menes den kommune som har ansvaret etter barnevernloven § 8-4 annet ledd

³² Retningslinjer for fosterhjem av 15. juli 2004 til lov om barneverntjenester av 17. juli 1992 nr. 100. Med fosterhjemskommunen menes den kommune der fosterhjemmet ligger.

³³ Barnevernloven § 4-15.

³⁴ Kilde: Rettsdata (bufdir.no) (11.4 Besøkhyppheten)

Barneverntjenesten skal i forhold til barn i fosterhjem:

- vedta en foreløpig omsorgsplan ved omsorgsovertakelse
- vedta en permanent omsorgsplan senest to år etter fylkesnemndas vedtak
- besøke fosterhjemmet minimum fire ganger i året, dersom ikke annet er vedtatt
- det skal foreligge dokumentasjon for alle fosterhjemsbesøk

Tilsynsordning barn i fosterhjem

Fosterhjems kommunen har en plikt til å føre tilsyn med hvert enkelt barn i fosterhjem fra plasseringstidspunktet frem til barnet fyller 18 år. Det skal gå klart frem av fosterhjems kommunens delegasjonsreglement hvilken instans i kommunen som skal føre tilsynet. Fosterhjems kommunen skal føre tilsyn med at barnet får forsvarlig omsorg i fosterhjemmet og at de forutsetninger som ble lagt til grunn for plasseringen blir fulgt opp.³⁵

Tilsynsordningen er en kontroll av fosterhjems plasseringen, og skal bidra til å ivareta rettssikkerheten til barn som plasseres i fosterhjem. Det medfører behov for regelmessige besøk i fosterhjemmet, der tilsynspersonen kan ta kontakt med barnet for å få frem barnets egne opplevelser av hvordan hverdagen er i fosterhjemmet. Ordningen er hjemlet i barnevernloven § 4-22. hvor det står at kommunen skal føre tilsyn med hvert enkelt barn i fosterhjem. Forskrift om fosterhjem § 9 sier at fosterhjems kommunen (den kommunen der fosterhjemmet er) skal gjennomføre minimum fire tilsyn i året. Dersom fosterhjems kommunen mener at forholdene i fosterhjemmet som gode, og barnet samtykker, kan antall tilsyn reduseres til to.

Fosterhjems kommunen har ansvar for å oppnevne tilsynspersoner og gi disse nødvendig opplæring og veiledning, jf. fosterhjemforskriften § 8. Det skal legges vekt på å gi tilsynsoppgaver til personer som kan utføre oppgaven over tid. Fosterhjems kommunen skal sikre at den som fører tilsyn har en tilstrekkelig uavhengig funksjon overfor barneverntjenesten og fosterforeldrene.

Krav om tilsyn gjelder både for barn, som er frivillig plassert i fosterhjem/beredskapshjem, og de som er plassert uten foreldrenes samtykke (jf. bvl. §§ 4-4, fjerde ledd, 4-8 og 4-12).

Tilsynspersonen skal få frem om barnet har det bra, om barnet ønsker at noe var annerledes, og eventuelt videreformidle bekymringer til barnevernstjenesten. Et vesentlig formål med tilsynet er å avdekke tilfeller der barn ikke får forsvarlig omsorg.

³⁵ Forskrift om fosterhjem § 8.

Den som fører tilsynet skal utarbeide rapport etter hvert tilsyn. Rapporten skal gi en vurdering av barnets situasjon i fosterhjemmet, jf. fosterhjemsforskriften § 8 annet ledd. Tilsynsrapporter skal sendes til og gjennomgås av barnevernstjenesten i omsorgskommunen, jf. fosterhjemsforskriften § 9. Fosterhjems kommunen skal kontrollere at rapporten fra tilsynet gir tilstrekkelig informasjon til at formålet med tilsynet må anses ivaretatt.

På denne bakgrunn har vi utledet følgende revisjonskriterier:

Kommunen skal:

- sørge for at det fremgår av kommunens delegasjonsreglement hvilken instans i kommunen som skal utføre tilsyn med barn i fosterhjem
- sikre at tilsynspersonene har fått nødvendig opplæring og veiledning
- sørge for at barn, som er plassert i fosterhjem i kommunen, får oppnevnt tilsynsperson
- sørge for at tilsynsperson foretar tilsynsbesøk minst fire ganger i året, dersom ikke annet er avtalt. Det skal utarbeides rapport etter hvert tilsyn

Vedlegg 4: Metode og kvalitetssikring

Forvaltningsrevisjonen startet opp ved oppstartsbrev 16.02.21. Oppstartsmøte ble holdt 24.03.21 på Teams, med kommunalsjef Oppvekst og kvalifisering og barnevernleder til stede. Det ble skrevet referat fra møtet, som ble bekreftet av kilden. Ved oppstartsmøtet ble det kjent at Statsforvalteren i 2020 hadde hatt tilsyn, på tema som omhandlet barneverntjenestens internkontroll og undersøkelsesarbeid. På bakgrunn av dette ble det foretatt en justering av prosjektplanen, som ble lagt frem for barnevernleder i møte 19.04.21.

Vi har hatt oppsummeringsmøte med kommunalsjef Oppvekst og kvalifisering og barnevernleder den 22.09.21.

Forvaltningsrevisjoner skal gjennomføres på en måte som sikrer at informasjonen i rapporten er relevant og pålitelig. At dataene er relevante (gyldige/valide) innebærer at de beskriver de forholdene som problemstillingene omhandler. Pålitelighet (reliabilitet) handler om at innsamling av data skal skje så nøyaktig som mulig og at det ikke har skjedd systematiske feil underveis.

Vi vil nedenfor redegjøre for datagrunnlaget vårt og hvilke metoder vi har brukt for å svare på problemstillingene. Vi vil også beskrive hvilke tiltak som er brukt for å sikre dataenes relevans og pålitelighet.

Innsamling av data, relevans og pålitelighet

Datainnsamling og rapportskrivning har foregått i perioden februar til september 2021.

For å undersøke barneverntjenestens godkjenning av fosterhjem og hvordan barneverntjenesten følger opp fosterforeldre, biologiske foreldre og barn i fosterhjem, samt kommunes tilsynsansvar med barn i fosterhjem, har vi innhentet informasjon fra flere kilder med ulike metoder.

Dokumentgjennomgang

Vi har innhentet og gjennomgått en rekke dokumenter.

- Dokumentasjon som viser hvordan barneverntjenesten er organisert og jobber
- Rutiner og sjekklister for fosterhjemsarbeidet.
- Oversikt over barn plassert i fosterhjem
- Ulike relevante rapporter fra barneverntjenesten
- Delegasjonsreglement Oppvekst og kvalifisering, som viser hvem som har fullmakt til å føre tilsyn med barn i fosterhjem.
- Informasjon og maler for arbeidet med å føre tilsyn med barn i fosterhjem

Formålet med dokumentgjennomgangen er å kartlegge om og hvilke rutiner og annen dokumentasjon som brukes i fosterhjemsarbeidet.

Intervjuer

Det er gjennomført eget intervju med barnevernleder. Vi hadde på forhånd utarbeidet en intervjuguide. Intervjuet ble gjennomført via Teams og referat fra intervjuet er verifisert av barnevernleder.

Formålet med intervjuet var å presentere nye problemstillinger, revisjonskriterier og metode, og innhente innspill til revisjonskriteriene og metode, samt fakta om bl.a. antall fosterbarn hvor Larvik er omsorgskommune og antall fosterhjem i Larvik kommune.

Vi har også hatt dialog på telefon og e-post til barnevernleder og avdelingsleder Omsorg knyttet til dokumentasjon og oppfølgingsspørsmål.

Spørsmål på e-post

Vi sendte spørsmål på e-post til ansvarlig for godkjenning av fosterhjem i barneverntjenesten, og spørsmålene ble besvart på e-post.

Vi sendte også spørsmål på e-post til virksomhetsleder Barne- og familietjenester vedrørende tilsyn av barn i fosterhjem i kommunen, og fikk oversendt dokumentasjon og svar på spørsmål.

Vi har også sendt spørsmål på e-post til de fire tilsynsførerne i virksomhet Barne- og familietjenester i kommunen og fikk tre svar.

Stikkprøvekontroll/mappegjennomgang

Vi har også undersøkt et utvalg fosterhjemssaker. Vi hadde på forhånd plukket ut 18 saker for kontroll – fra perioden 2018-2020, og bedt om all dokumentasjon etter fylkesnemndas vedtak på § 4-12-saker (12 saker) og all dokumentasjon etter hjelpetiltak etter § 4-4, 6. ledd (6 saker).

- § 4-4, 6. ledd – frivillige plasseringer: første og siste hjelpetiltak i 2020, 2019 og 2018 – totalt 6 saker
- § 4-12 – omsorgsovertakelse: de to første og de to siste vedtak i fylkesnemnda i 2020, 2019 og 2018 – totalt 12 saker

På den stedlige kontrollen gikk vi gjennom 12 av de ovennevnte sakene. Til gjennomgang av dokumentasjonen i fagsystemet Familia fikk vi god bistand fra avdelingsleder Omsorg.

Spørreundersøkelse til fosterforeldre

Det ble sendt en spørreundersøkelse til fosterforeldre for barn som Larvik kommune har omsorg for. Undersøkelsen ble sendt på SMS fra barneverntjenesten. Spørsmålene omhandlet i hovedsak barneverntjenestens oppfølging av fosterforeldre, biologiske foreldre og barn i fosterhjem. Vi har hatt møte med barnevernleder på Teams, for gjennomgang av utkast til spørreundersøkelsen. Barneverntjenesten fikk anledning til å komme med innspill til utforming av spørreundersøkelsen. Undersøkelsen ble sendt til 62 fosterhjem/personer, og vi fikk 35 svar. Det gir en svarprosent på 56 %.

Formålet med spørreundersøkelsen var å få fosterforeldrenes opplevelse av hvordan barneverntjenesten jobber med oppfølging av fosterforeldre.

Vi har sjekket ut med administrasjonen at fakta i rapporten er korrekt framstilt. Rapporten er sendt kommunedirektøren til uttalelse, jf. forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 14. Uttalelsen ligger i vedlegg 1.

Personopplysninger

I forbindelse med denne forvaltningsrevisjonen har vi behandlet personopplysninger som navn og epostadresse til ansatte i kommunen. I forbindelse med gjennomgang av fosterhjemssaker, fikk vi disse tilgjengeliggjort i kommunen.

Vårt rettslige grunnlag for å behandle personopplysninger er kommuneloven § 24-2 fjerde ledd.

Vi behandler personopplysninger slik det er beskrevet i vår personvernerklæring. Personvernerklæringen er tilgjengelig på vår nettside vtrevisjon.no.

God kommunal revisjonsskikk – kvalitetssikring

Forvaltningsrevisjon skal gjennomføres, dokumenteres, kvalitetssikres og rapporteres i samsvar med kommuneloven og god kommunal revisjonsskikk.³⁶

³⁶ God kommunal revisjonsskikk kommer til uttrykk først og fremst i RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon. Gjeldende RSK 001 er fastsatt av Norges Kommunerevisorforbunds styre med virkning for forvaltningsrevisjoner med oppstartsbrev sendt etter 30. september 2020. Standarden bygger på norsk regelverk og internasjonale prinsipper og standarder, fastsett av International Organization of Supreme Audit Institutions (INTOSAI) og Institute of Internal Auditors (IIA).

Kvalitetssikringen skal sikre at undersøkelsen og rapporten har nødvendig faglig og metodisk kvalitet. Videre skal det sikres at det er konsistens mellom bestilling, problemstillinger, revisjonskriterier, data, vurderinger og konklusjoner.

Vestfold og Telemark revisjon IKS har et system for kvalitetskontroll som er i samsvar med den internasjonale standarden for kvalitetskontroll.³⁷ Denne forvaltningsrevisjonen er kvalitetssikret i samsvar med vårt kvalitetskontrollsystem og i samsvar med kravene i RSK 001.

³⁷ ISQC 1 Kvalitetskontroll for revisjonsfirmaer som utfører revisjon og begrenset revisjon av regnskaper samt andre attestasjonsoppdrag og beslektede tjenester

På vakt for felleskapets verdier

Rapporten er utarbeidet av
Vestfold og Telemark revisjon IKS

Har du spørsmål til rapporten?

Ta kontakt med oss:

Telefon: 33 07 13 00

E-post: post@vtrevisjon.no

www.vtrevisjon.no